כי ביום הזה יכפר עליכם לטהר אתכם מכל חטאתיכם

המודיע

בטאון אגודת ישראל העולמית — ירושלים

בס"ד יום ג', פ' האזינו ט' תשרי תשמ"ט (20 ספטמבר 88) | שנה מ' גל' 11202

דף היומי: בבלי — זבחים מז; ירושלמי — ברכות כט | 1.50 ש' כ' מע"מ

מברך את גדולי ישראל ומאוריו חברי מועצת גדולי התורה קוראי העתון סופריו ועובדיו וכל בית ישראל

בברכת גמר חתימה טובה

ישראל שיגרה אתמול את לווין החלל הראשון שלה למסלול סביב כדור הארץ

200 מיליון דולרים השוקעו בבניית הלווין "אופק 1" שהחל אתמול לשגר אותות לארץ

מאת א. פאר, סופרנו הצבאי

ישראל שיגרה אתמול בצהרי היום לחלל את הלווין הראשון שלה, שכבר נכנס למסלול השיחרור שלו בגובה של כמה עשרות קילומטר מעל פני כדור הארץ והוא מקיף את העולם כל 99 דקות. אתמול החלו כבר להקלט ממנו אותות השידור הראשונים ואלו נקלטו היטב בתחנת התקשורת המיוחדת שהוקמה בתנשיה האמריקאית.

הלווין ששוגר בשעה 11.30 בצהריים מכן שיגר בנקודה שליד חוף הים הוא אזרחי אך בשינויים מסוימים ניתן להפוך את האותות המשוגרים מכל לווין לשידורים של תמונות. ואז הופך כל לווין אזרחי גם לווין המשרת מטרות צבאיות.

ההחלטה הישראלית לזרז בב־ייתו של הלווין נפלה בארץ אחרי שרכזה את פרוייקט התקמה.

הלווין "אופק 1" הוא לווין נסיוני בסדרה הדגה ראשונה. ישראל הצטרפה בכך למועדון 8 המדינות המייצ־רות לווינים בעולם. הלווין מדגם "אופק 1" הוא לווין נסיוני בסדרה של 3 לווינים מאותה משפחה וכארץ העריכו אתמול שהלווין הבא בסדרת "אופק" ישוגר בעוד כחודשים שלושה.

בעוד 4 שנים תשגר ישראל לחלל לווין גדול יותר מדגם "עמוס" אך זאת באמצעות טיל איריאני מדגם "אריאן".

שיגורו של הלווין אתמול התעכב בכ־15 דקות, אחרי שה־תברר שלחיץ אחד רוסי או אמריקני חולף מעל ישראל בדיוק בעת השגור של ה"אופק".

יריעה נרחבת על שיגור הלווין ראה בעמוד ה.

תגובות לשיגור הלוויין:

פקידים אמריקאיים מפקפקים אם הלוויין נועד למטרות ריגול

וושינגטון, — פקידים במש־רד ריגן אמרו אתמול כי "לווין ששוגר עי"י ישראל, יש קרוב לוודאי ישומים צבאיים, אך דם מפקד־קים אם תוכנן למטרות ריגול צבאי.

דוברים צבאיים אמריקאיים בקולורדו אמרו, כי הם עוקבים באמצעות מכ"ם אחר הלווין החדש, המקיף את כדור הארץ מדי 99 דקות, לאחר שישראל הצטרפה למועדון אקסקלוסיבי של 8 מדינות אחרות בלבד אשר שיגרו לחיינים.

דוברים ישראליים הכחישו ידיעות מערביות, כי מדובר בלווין תצפית, והם הגדירו אותו כ"לווין תיקשורת נסיוני".

פקידים של המימשל בוושי־נגטון, שדבו בעילום שם, העלו על גם את כשרה הטכנולוגי הבסה של ישראל, ואמרו לכתב ריטר כי הלווין כנראה יעניק לישראל תיקשורת, צבאית ומסחרית משופרת.

"אך אין הוכחות מודיעיניות המצביעות על כך שבידי ישראל יהיה לווין ריגול בעתיד המיידי", אמר אחד הפקידים.

פקיד אחר אמר "זה מוכיח על טכנולוגיה טובה, אך אינני סבור שזה ישנה את מאזן הכוח מול הערבים במזרח התיכון".

ידין: קרוב לוודאי שללוין תפקיד צבאי

רבת עמון, — פקיד ידני בכיר אמר אתמול כי ללוין ששוגר ע"י ישראל קרוב־לוודאי תפקיד צבאי.

"כל מדינה המשגרת לווין ויקשורת חייבת לשלוח הודעה ובה כל הפרטים הטכניים על הפ־רוייקט, למועצה הבינלאומית לרישום תדרים שמרכזה בז'נווה", ציין מחבר שהיד איסמעיל, מנכ"ל *התברה הירדנית לטלקו־מוניקציה*.

הוא הוסיף כי מועצה זו נהגת אז להעביר את המידע לכל המדי־נות הנוגעות, דבר שלא קרה במקרה זה.

"לכן יש להניח כי הלווין הישראלי הוא לווין צבאי למחצה שאינו מחייב הודעה למועצה הבינלאומית לרישום תדרים, מכ־יון שאין לו מסלול קבוע בחלל", מר איסמעיל.

הליגה הערבית: סכנה חמורה לערבים

וושינגטון, — שגריר הליגה הערבית, קלבים מאקסה, מסר אתמול לכתב ריטר בוושינגטון, כי שיגור הלווין מוכיח את יכול־תה של ישראל ליצר טילים גרע־ינים לטווח ארוך "ומהווה סכנה חמורה לעולם הערבי".

הוא הוסיף כי "המתריבות האסטרטגית האמריקאית לישראל, לשמור על עליונות צבאית באזור יזדעזע היטב". (ריטר עתי"ם).

פרס: ישראל הצליח יהדקו קשריהם בקרוב

מאת סופרנו המדיני

שר החוץ מר שמעון פרס גילה כי בתקופה הקרובה יש לצפות ליצירת קשרים בין ישראל הצכיה. אם כי בשלב ראשון יהיו על אש קטנה.

בראשונה יפותחו משרדים לקידום היחסים המסחריים אולם יש סיכויים להרחבת מערכת היחסים עד לחידוש מלא של היחסים המדיניים בין שתי המדינות.

בנימין הכהן פישר — בית גן — ירושלים | מיכל אביבה פקטר — בית גן — ירושלים

מאורשים

בס"ד, אור ליום שלישי ערב"ר תשמ"ט

משה יעקב רודרמן — בני ברק | לאה כלטוב — בני ברק

מאורשים

בס"ד, אור לכ' בתשרי תשמ"ט

תושבי נפת חדרה עד גיל 35 יחוסנו מחדש נגד ה"פוליו"

לאחר שבבדיקת מי ביוב באזור נתגלו נגיפי הפוליו ★ עד כה חלו 10 איש, רובם מאזור חדרה, כשאצל 6 אובחנה המחלה בודאות

כל תושבי נפת חדרה עד גיל 35, יחוסנו מחדש נגד מחלת הפוליו, על כך נמסר מפשרד הבריאות. החלטה זו באה לאחר שבבדיקת מי ביוב באזור, נתגלו *נגיפי הפוליו בכמויות הולכות.*

תהליך החיסון יחל כבר הבוקר, כאשר בכחלקות הילדות החדי־נקות, בבתי החולים באזור, יחסנו את כל התינוקות. עד לאחר חג הסוכות מתוכנן לחסן בהדרגה את כל התושבים בנפה עד גיל 35. לגבי אנשים שכבר גיל זה, לא קיימת כל סכנה לחלות במחלה.

ההחלטה על חיסון מחדש באה, על אף ש־95 אחוז מהאוכ־לוסיה חוסנו, אולם כדי למנוע פרצת המחלה ב־5 אחוז הנחדים, החחלט על חיסון מחדש.

עד כה חלו במחלת ה"פוליו" 10 בני אדם, רובם מאזור חדרה. אצל ששה מהם אובחנה המחלה בודאות ולגבי הארבעה הנוספים עדיין מסתדים לחשובות מעבדה סופיות, אם כי נראה על פי המי־מצאים כי גם הם חלו במחלה.

סרם נתקבלו ממצאי המעבדה האפידמולוגית לגבי התינוקת בת תשעת החודשים שהרופאים תושדים כי היא לקתה בנגיף פולי. התינוקת מאושפזת בבית החולים "בדילי באשקלון.

כתב עתים מוסר שהממצאים צפרים להגיע, איפוא, רק אחרי יום הכיפורים.

מכוכר, נמסר מבית החולים בשעות הבוקר, שהבדיקות הראשונות בדמה של התינוקת לא גילו נוגרים של הנגיף. לפיכך, לא ניתן עדיין לקבוע בודאות אם אכן התינוקת פגועה. מאידך גיסא, לא הצליחו הרופאים למצוא הסבר לחום שהתינוקת שוריה בו זה השבוע השלישי.

הבדיקות בעכו ובאיזור חדרה

בישיבת חירום של מועצת אי־גוד ערים לשמירת איכות הסביבה באיזור חדרה, החחלט לרכז את כל המידע על מיפגעים הנגרמים כתוצאה ממערכות ביוב לקויות, זאת בעקבות פרשת הפוליו שני פגיעה הראשונים גרם באיזור חדרה ויש הסבורים, כי היא נגרמה *כתוצה מאגני חימצון מזהמים* סמוך לאור עקיבא.

בישיבה הוחלט עוד, להציע פתרונות לרשויות המוסמכות — פרוייקט הביוב, משרדי הבריאות הפנים — עפ"י תוכניות מאושרות ולבקש תקציב לביצוע מיידי של התוכניות, כדי למנוע סכנה לב־ריאות תושבי האיזור.

עיריית עכו הודיעה אתמול בצהרים כי מי השתיה בעיר ראויים לשתיה ואין בהם כל פגם. כך עלה מבדיקות שערכו מומחי משרד הבריאות במי השתיה של העיר, בעקבות פגיעתו של חיידק בנגיף הפוליו.

מהעיריה נמסר, כי בעקבות היפגעות החיידק במחלה, התפזרה חרדה בקרב רבים מתושבי העיר שהחלו להרתיח מים לשתיה. מחברד כאמור, כי המים נבדקו ונמצאו ראויים לשתיה ללא כל חשש. (עתי"ם).

שגריר ישראל במצרים הגיש כתב האמנתו

נועד לפגישה ממושכת עם מובארק

מאת סופרנו המדיני

נשיא מצרים חוסני מובארק, קיבל אתמול את כתב האמנתו של שגריר ישראל החדש, שמעון שמיר.

לאחר טכס הגשת כתב האמנה, הזמינו הנשיא לשיחה ממושכת שארכה כשעה וחצי, ובה נידונו מכלול הבעיות התלויות ועומדות בין ישראל ומצרים, וכן הדרכים לקידום השלום במזה"ת.

במשרד החוץ בירושלים ראו מחזה של רצון טוב מצד מצרים, בכך שהזמינה את השגריר הישר־ראלי להגיש את כתב האמנה, יחד עם 11 שגרירים נוספים, וביניהם שגריר עיראק ותימן. בהתאם לסדר שנקבע מראש לא נכללה כל שיחה אולם מובארק הפתיע את השגריר שמיר, כאשר הזמין אותו לשיחה ממושכת.

שמיר שנתבקש למסור פרטים על תוכן שיחתם, ציין כי בראשונה מסר למובארק מסרים מאת ראש הממשלה מר יצחק שמיר ושר החוץ שמעון פרס, ואחר נידונו כל הבעיות התלויות ועומדות וביחוד הצורך להעלאת רציונות חדשים להרחבת מסגרת השלום הקיימת, שתקיף גם מדינות נוס־פות.

בחשובה לשאלה על התקריות האחרונות בגדה המערבית ובסביבת בפרץ אילת, וכן הטבעת ספינת הדייג הערבית מעה ציין השגריר כי במדינות שכנות, גם בתנאי השלום הארעיים ביחתר יש לפעמים תקריות בגבול. לעומת זאת ציין לחיוב את יחסי התחבורה היום יומיים, את רכישת הנפט המצרי ואת המעבר דרך הסואץ, כיסוד לשלום העשוי להתרחב יותר ויר־חב.

אזורי יו"ש ורצועת עזה יהיו סגורים ביום הכיפורים

אזורי יהודה ושומרון ורצועת עזה יהיו סגורים בפשך יום הכיפורים. החלטה על כך התקבלה השבוע במערכת הבטחון באזור.

אזור רצועת עזה ייסגר היום בשעה 14.00 בצהריים, לקראת ערב יום הכיפורים ויפתח במוצאי יום הכיפורים, בשעה 20.00. בתוך אזורי יו"ש רצועת עזה תותר תנועה חופשית, אך תאסר היציאה והכניסה לאזורים אלו. (עתי"ם).

תחזית מזג האויר

חם ויבש בפנים הארץ. הבל במישור החוף. הטמפרטורות *הצפויות:*

ירושלים 17 — 33, חיפה 21 — 31, טבריה 20 — 39, השומרון 20 — 37, תל אביב 22 — 32, באר שבע 20 — 37.

מרפי המשיך בשיחותיו על הבחירות לנשיאות לבנון

צבא לבנון מתנגד למועמד של ארה"ב וסוריה

פאריס, — סגן שר החוץ האמריקאי לענייני המזרח התי־כון, ריצ'רד מרפי שהה ביום שני בפאריס על המצב בלבנון, עם אנשי משרד החוץ הצרפתי.

מרפי, שהגיע עם סוריה להסכם *על בחירה לנשיאות לבנון*, ערך חגיגת בגיים בפאריס בדרכו לשוב לארה"ב.

בדמשק נועד ביום שני נשיא־סוריה חאפז אסד עם יו"ר הפר־למנט הלבנוני חוסיין חוסייני ועם ה"מ בפועל, סלים חוס, כדי לדון כאותו נושא.

דיפלומטים אמרו כי השיחות־נועדו לגבש עמדה משותפת כדי־לנטע את חידוש הקרבות בלבנון, לאחר שמנהיגים נוצריים דחו את ההסכם האמריקאי־הסורי בעניין מועמד לבחירות לנשיאות האמור דחת להתקיים ביום חמישי הקרוב.

חוסייני וחוס גם נדרנו עם סגן נשיא סוריה עבדל חלים חאדם, המטפל בתיק הלבנוני.

מרפי ומנהיגי סוריה הסכימו *בשיחותיהם בדמשק לחמוך בחבר* הפרלמנט מיכאל דאהר כמועמד לנשיאות במקומו של אמין ג'מ־איל, שתקופת כהונתו תסתיים ביום ששי.

מנהיגים נוצרים דחו את המועמד הפרו־סורי, כפי שדחו את המועמד הקודם שנתמך ע"י סוריה, סוליימן פראנג'יה.

הרמטכ"ל הלבנוני פירסם הודעה, בה נאמר כי הצבא לא יסכים שיורשו של הנשיא ג'מאיל "יחמנה" ע"י סוריה וארה"ב. (עתי"ם).

שוודיה: צילומי לוויין גילו בסיס טילים סעודי חשאי

סטוקהולם, — חוקרי חלל שוודיים שיחררו ביום שני צילומי לוויין, אשר להבריהם מראים מיתקנים מסתדים מודים של טילים באליסטיים מתוצרת סין המסוגלים להגיע לרוב חומים במזרח התיכון.

הם אמרו כי הצילומים של אזור הבסיס, מסביב לנוה המדבר סולהיל, כ־475 ק"מ מדרום מערב לריאד, מראים אתרי שיגור, הרכבה ואיחסון, בסיסי אימונים, קטרקטיגים ובתוקרים.

כרטסטאר לארסון, מומחה לנשק של "רשת כלי התיקשורת לענייני חלל", חברה פרטית שמרכזה בשטוקהולם, אמר כי "באזור המבצעי קרוב לוודאי נמצאים בין 8 ל־12 משגרים, אותם משרתים שניים או שלושה גדודים".

מפודיה אישרה בחודש מארס כי קנתה מספר טילים באליסטיים לטווח בינוני מדגם סי־אס־אס־2, מתוצרת סין, בעלי טווח של 3200 ק"מ — צעד שעורר ביקורת חריפה בארה"ב ובישראל.

ריאד הודיעה כי הטילים אינם מצויידים בראש־נפץ גרעיניים, וישמשו רק למטרות הגנה. היא לא מסדה כמה טילים רכשה או היכן תציב אותם.

לארסון הוסיף כי הצילומים צולמו ע"י הלוויין הצרפתי־השוודי "ספוט", החזג בגובה של 830 ק"מ מעל לכדור הארץ. הצילומים שוגרו אל סוכנות החלל השוודית הממשלתית, חו עיבדה אותם באמצעות מחשב עבור "רשת כלי התיקשורת לענייני חלל".

הוא ציין כי הצילומים מצביעים על כך שכיתי סעודיה בין 50 ל־60 טילים מתוצרת סין. מומחים מערביים גורסים כי טילים אלה מיושנים, אך הם בעלי דיוק מספיק כדי להפעילם נגד מטרות אסטרטגיות גדולות, כגון ערים.

לארסון אמר כי יש להניח שהבסיס יהיה מיבצעי עד סוף השנה. (ידיעות־עתי"ם)

הדלקת נרות

	עריו"כ	מוציו"כ
ירושלים	5.04	6.15
תל אביב	5.22	6.12
חיפה	5.14	6.15
מוציו"כ לשיטת ר"ת		6.53

תוקף סיור צה"ל בעזה — מת מפצעיו

אחד מחבורת הצעירים רשלי הפנים שתקפו ביום ה' סיור צה"ל בעזה, מת אתמול מפצעיו בבית החולים "שיבא" בתל השומר.

מכוכר, התקיפו כעשרים צעירים רעולי פנים סיור צה"ל שעבר ביום ה' בלילה בשכונת רימאל בעזה. רעולי הפנים ידו אבנים לעבר החיילים ואף תקפו אותם במוטות ברזל ובשרשראות. בתגובה ירו החיילים בתוקפים, פצעו שניים מהם ועצרו שניים נוספים.

אחד התוקפים היה עימאד אסמעיל אבו־טריה, בן 18 שנודה בחזהו והועבר לטיפול בבית החולים "שיבא" בתל השומר.

התמוטטו מחיירי הקקאו

לונדון — מחיירי הקקאו ירדו אתמול לשפל שלא היה כהגמתו זה כמעט 13 שנה, לאחר שהי שיחות בארגון הקקאו הבינלאומי בעניין צובר המחירים, התמוטטו בלונדון.

הארגון של 17 המדינות המ־יצרות ו־20 המדינות הצרכנות לא הצליחו לדרוש להסכם לגבי המחיר שיש לנטות ולתגן עליו, לגרות שהשיחות נמשכו שבועי־ים. המדינות הצרכניות דרשו מחיר נמוך יותר מזה שהמדינות המוכ־רות היו מוכנות להסכים לו.

המחירים הצתרדים בלונדון ירדו עד 752 לישי"ט (1260 דולר) לטונה — המחיר הנמוך ביותר מאז יוני 1976.

בעקבות כשלון השיחות נקבע מועד חדש בינואר 1989. (ריטר־עתי"ם)

● פרופ־אר־פרינס, — הנגרל פרופסר אבריל יקים ממשלה חדשה בהאיטי לאחר הדחתו של גנרל הנרי נאמפי בהפיכה צבאית בעקבותיה היו ריקודים ברחובות.

● רבת עמון, — הנתון ביאוד סיאסי" מוסר כי אישיות ירדנית פלשתינית ניסתה לפעול אצל אחד האזרחים הבכירים באוני־ברסיטה שיתקבל סטודנט מצטיין שהוא קרוב משפחה שלו. האזרא־השיב: האוניברסיטה הזו נקראת האוניברסיטה הירדנית... לא לפנות לאוניברסיטה אחרת... (עתי"ם מודיע).

● בוסטון, — מועמד הדמוקר־טים לנשיאות, מייקל דוקאקיס הוקיע את הקשר הצבאי בהאיטי וקרא לבירור בינלאומי של הפ־משלה החדשה, בראשות הגנרל פרופסר אוזיל. (ריטר־עתי"ם)

ברכת גמר חתימה טובה

מי יתן השנה החדשה תהא שנה של אחדות וליכוד השורות במחנינו: שנה של פריחה. שיגשוג והרחבת פעולות תנועתנו הק' בעולם כולו; שנה של קירוב לבבות ביהדות התורה תושאי דיגלה, שנת הרמת קרן התורה וקרן עם ישראל, שנת שלום ושלוה ושנת גאולה וישועה.

חברה קדישא גחש"א הראשית והכללית דכוללות אשכנזים ירושלים ת"ו

כוס תנחומין

למכובדנו הדגול והנעלה, רב הפעלים וראש וראשון לכל דבר שבקדושה, נשיא (בפועל) של החברה קדישא וחבר הנהלתה משך עשרות רבות בשנים, ה"ה

מוהר"ר זאב לאנג שליט"א

ולכל בני משפחתו הרוממה שיחיו לאי"ט

על פטירת רעיתו — אמם הכבודה אשת חיל צנועה וחסודה

מרת פעסלא ע"ה

המקום ינחם אתכם בתוך שאר אבלי ציון וירושלים, ולא תוסיפו לדאבה עוד, ואין ששון ושמחה ישיגום תמיד כל הימים.

המשתתפים בצערכם, ומאחלים חתימה וגמר חתימה טובה בתוך כל אחב"י

הנהלת החברה — קדישא
החברים והעובדים

בית תלמוד להוראה — גנזך קידוש השם
דחסידי גור ב"ב — מכון משה פראגר

במלאת ארבע שנים לפטירתה של האשה החשובה והצנועה

מרת ביילה פראגר ע"ה

אשת חיל עטרת בעלה הספר הר"ר משה פראגר ז"ל

תתקיים אזכרה

בבית העלמין נציבי פתיבה

ביום חמישי, י"א בתשרי בשעה 5 אחה"צ

הסתדרות אגודת ישראל העולמית
הועד הפועל

אל הוד כבוד מורי ומאורי הדור
חברי מועצת גדולי התורה
לכל האדמו"רים הנאתים ראשי הישיבות
בארצות ישראל ובתפוצות הגולה
לחברי הנשיאות, המועצה המרכזית
ההנהלה והועד הפועל העולמי
עסקני הגדרי אגודה ישראל
בכל מקום שהם
ולכל בית ישראל

ברכת גמר חתימה טובה

מי יתן השנה החדשה תהא שנה של אחדות וליכוד השורות במחנינו: שנה של פריחה. שיגשוג והרחבת פעולות תנועתנו הק' בעולם כולו; שנה של קירוב לבבות ביהדות התורה תושאי דיגלה, שנת הרמת קרן התורה וקרן עם ישראל, שנת שלום ושלוה ושנת גאולה וישועה.

אתרוגי לודמיר
אתרוגי פרידמן
בלתי מוכבים
ומהודרים
יופי שביופי
בהכשר הבד"ץ
במחיר מהפרדס לצרכן
כל יום סחורה חדשה
★ הדסים משולשים
צפתיים אורגינליים
★ לולבים
מיוחדים ומהודרים
המזרח — ריד החינוך
רח' חזון איש 2 ב"ב

דפנות עץ לסוכה
3 סיבות טובות
לקנות דפנות עץ
המזרח — ריד החינוך
חזון איש 2 ב"ב
1. הדיקס והכץ טוב א"א+
2. מחוסנים נגד תולעים
3. צבועים בשמן משתן נגר
בשם ורטיבות
במחירי הריד
המזרח — ריד החינוך
רח' חזון איש 2 ב"ב

הסתדרות אגודת ישראל בא"י
המרכז הארצי לשכת השם המרכזית
רח' מרדינבסקי 5 תיא סל. 4 ת"ד 562218 ת.ר. 1053 מיקוד 61009

הודעה חשובה
מבצע הרשמה מיוחד
לתלמידים/לתלמידות/סטודנטים
תלמידים חברים ותיקים, תלמידים מצטרפים חדשים בגיל עבון 18 ל־22 שנה, שרוצה לארגן הסבה של אגודת ישראל בתקופת הסבבל, יהו בן יותר. מהתנאים מלאים בקופה, הוצאה של ההסעודות הבלילה, האה מחיר של 66 ש"ח בלבד (שישים ושש שקל) למשך שנה שלימה מיום הרשמה. (המחיר הרגיל הקבוע לתלמיד הינו 21.5 ש"ח לחודש).
המבצע לזמן מוגבל פרטים והרשמה אצל מוכירי אגודת ישראל בכל הסניפים בארץ. יש להצטייד באישור מהישיבה/מהסמינר. תלמידים/תלמידות הוריהו הרשמו.
תלמידים ותלמידות ותיקים ברדו זכותכם אצל מוכיר הסניף
בברכת גמר חתימה טובה המזכירות

מרכז רפואי צאנז
בית לניאדו ★ בית אברהם לחולים כרוניים ★ מרפאות תשה ★ ב"י"ש לסיעוד ע"ש טסלר

ברכת מזל טוב נאמנה מעומק הלב

ברכותינו הלבביות מוגשות בזה קדם ידידנו עוז הנכבד ומאד נעלה, כביר הפעלים ורב המעש למוסדנו הקדוש, העומד בראש הנהלת מוסד החסד הכביר מאז היווסדו במסירות ובאמונות ללא לאות, זך וישר פעלו, רודף צדקה ורב חסד, מכובדנו היקר

הרה"ח ר' חיים גרשון לידר שיחי' לאר"ש
המנהל הכללי של מרכז רפואי צאנז

ורעייתו היקרה והמסורה מרת נעמי שתחי'

לרגל שמחת אירוסי הבן היקר, הבחור כהלכה המרים בתורה"ש כלול המעלות

החתן "החבר" שמואל יעקב מ"ו לאר"ש
ממצויני התלמידים בישיבת צאנז

עב"ג הכלה המהוללה והחשובה גיטל שתחי',

בת ידידנו הנו"ג העסקן הנמרץ הר"ר אברהם פוקסמן הי"ו

יהי"ר שיזכו להקים בית נאמן בישראל לתפארת, ויזכה כבי' וביב לרוות מהם מלא חפנים נחת ושפע אושר, מתוך הרחבת הדעת ושפע טוב כל הימים, ואך טוב וחסד ירדפוהו כל ימי חייו.

המברכים ומאחלים בלבביות
בשם כל "יועד הנאמנים העולמי"
יצחק בן ציון הכהן וואלף - נשיא

שלמה גרינוולד יו"ר | חיים אלמר ראטה יו"ר בפועל | לייביש מורגנשטרן גזבר
לייבל לדרמן סגן יו"ר | שמחה זימל פרוינדליך סגן יו"ר | אהרן ישעי' שפיצר מזכיר

הועד המנהל בארץ

ד"ר יעקב ממס מנהל הפאי | יצחק הלפרין יו"ר | ע"ד יחזקאל רוטנברג סגן יו"ר
יעקב בלזם | הרב מאיר א. אייזמן מנהל יחסי צבור | שמואל נויגרשל

סכך מהודר לסוכות
ניתן להשיג סכך קלוע כשר
ללא חשש ופקפוק ללא חומים
שנעשה בעבודת יד במיוחד ובהידור רב עבור סכך לסוכה
וכבר סמכו ידיהם בעבר גדולי הרבנים הפוסקים זצ"ל
הגראב"ד הרב י. לנדא זצ"ל
הרב ב. ז'ולטי זצ"ל
ועוד הניפו ידיהם שנית הרבנים הפוסקים החשובים:
הראשון לציון עובדיה יוסף שליט"א
הרב מ. לנדא שליט"א
והרב נ. קרליץ שליט"א
להשיג: ירושלים
☆ "שני נגרים" מאה שערים 3 טלפון 02-370377
☆ "מרכז הסוכות" מלכי ישראל 15
☆ חנות הספנל: רח' גבעת שאול 21
בני ברק — "יריד המזרח התיכון" רח' חזו"א 3 פ. ר' עקיבא טל. 03-5793702
☆ "אצל זייס" רבי עקיבא 114 טל. 03-5791961
פתח תקוה: ☆ "בית הכוסות הגדול" רח' חובבי ציון
רמת גן — ☆ ז'בסינסקי 16 (ע"י עלית) "משחלה"
גמר חתימה טובה
סוכה טיב 03-9322705

מכזאמן الأصل

הד היום

למען נחדל מעושק ידינו

מ/ה. ארבעים יום וארבעים לילה עומדים בני ישראל ומתחננים לפני קונם, בהקים ומפשפשים במעשיהם, מטהרים ומקדשים את עצמם, מבקשים סליחה ומחילה על החטאים והפשעים כדי להיות נכונים ליום הדין כי יהודמנו כל באי עולם, לחיים או למוות, ומי זה יאמר דיכיתי, ובכל שהאדם מישראל נעלה יותר, אולם הוא יותר חרדה מפני יום הדין הגדול והנורא, כי אין אדם צדיק בארץ אשר לא יחטא כדברים שבין אדם למקום ובדברים שבין אדם לחברו, עבירות שיום הכיפורים אינו מכפר עליהם עד שירצה את חברו. הין ימים שבהם חרדה הבריות על עבירות שבין אדם לחברו, עבירות שיום הכיפורים אינו מכפר עליהם עד שירצה את חברו. לא פחות מאשר חרדו על עבירות שבין אדם למקום שעליהם מכפר יום הכיפורים.

שלומי אמוני ישראל מאז ומתמיד ידעו את חובתם בעול־מם, לא רק ארבעים יום שקדמו ליום זה, רישומם של ימים אלה ימי הרחומים והסליחות נראו על פניהם ועל התנהגותם, פשטו את בגדי החומר ולבשו מחלצות של רחץ, וככל שקרב ובא יום הדין גדלה החרדה, ימים אלה יפים לתשובה יותר מכל ימות השנה, אף שבכל ימות השנה היו שומרים על מעשיהם ומחשבותיהם לבל יחד ממנו ניחו ולבל יפול מהם דבר שיש בו כדי לפגום בדמותם וצלמם, ובכפיפת הראש חוזר והתרחו על כל החטאים שבעולם, שמא חטאו בהם כי אין אדם עומד על דבר הלכה אלא אם נכשל בה.

לא צריך לחזור ולשרטט את דמותם של אותם ימים גדולים, כפי שנראו במשכנות הרחים אלה הצדיקים ומר־ביצי התורה בהיכלותיהם. רבים מאתנו עברו חוויה זו, כל אחד לפי מקומו ונסחתו, ומי זה שלא נגע בשולי אדרתם של אותם אבירי הרוח אשר שיבנו לנו את משנתם המהודרה ומכדי של המשמר כל ימות השנה לבל ייכשלו באותן שחנות וחטאים, שעליהם אנו מבקשים כי ביום הזה יכפר למדר אתכם מכל חטאותיכם, ובחסדי הי נשארו לנו שרידים ופליטים, אשר ממשיכים לשאת את הדגל של תורה ויראת שמים מהרה, של אישים גדולים המשרים על המונים רוח מהרה וההשראה שלהם מנחה את דרכם, כל אחד בפינתו וכל אחד במקומו, וצעירי הצאן נמשכים אליהם כבעבותות אהבה, ומה לנו כי נמיד את עצמנו בשטר, להחיה או להוכיח ישראל עם קדושים אשר יראתם פרושה על פניהם ואינם הולכים אחרי הדבל.

והשיא מגיע ביום הקדוש הנורא, יום הכיפורים יום סליחה ומחילה וכפרה על כל עוונותינו, יום שבו קבלנו על עצמנו את הצום בחמשת העינויים, יום שבו אנו חחרים להתוודות ולהכות באגרוף על חטא לא על לב הזולת, כי אם על לבו של כל אדם, אשר מתוודה ברמעות שליט, על חטאים שאפילו לא נכשל בהם, ומתחננים: אל תבוא במשפט עמנו, ומצפים שהיחשב על כסא דין יאמר לנו: סלחתי

ומכיוון שיודעים כל אלה, כי יום הכיפורים מכפר על עבירות שבין אדם למקום, אבל אינו מכפר על עבירות שבין אדם לחברו, כמה חרדו בני ישראל על עניין זה, וכל שגדולים היו במידותיהם לא עשו זאת כמצוות אנשים מלומדה, ומי שזכה לראותם, כיצד הם מבקשים מחילה מחבר ורע, אלה שמשלים לא פגע באיש, וכדאי שלא הגלו על דל שפתם דברים שהם עלולים לפגוע בכבודו של אדם, בדברים שבין אדם לחברו. כמה אנו נחרדים כאשר רואים בני אדם המחולים בעבירה זו ונכשלים בה, גם אם הם מקפידים על תרי"ג מצוות, מרבים צדקה ומתקדשים במדרה ובקדושה ומתרחקים מן הכיעור ומן הדומה לו. ואינם שומים על לב די כי אלה מן הדברים שעליהם אין יום הכיפורים מכפר עד שירצה את חברו, גם אם. הדברים נראים בעיניהם כפכים קטנים:

בשעה שאנו עומדים לפני נעילת שער, כאשר אנו משבחים ומפארים: אתה הבדלת אנוש מראש, ומברכים על שנתן אלוקינו את יום הכיפורים הזה, קץ ומחילה על כל עוונותינו, מה מבקש האדם מישראל, "למען נחדל מעושק ידינו ונשוב אליך לעשות חוקי רצונך בלבב שלם", כמה נוראים הדברים, כמה עמוקים הבקשות שמבקש האדם מישראל בשעת נעילת שער, כאשר אנו באים לבקש מאבינו מלכנו, זכור רחמיך וכבוש כעסך וכלה כל מיני פורעניות וכל גזרה רעה ושנאת חינם מעלינו ומכל בני בריתך. רק אז אנו באים לבקש: חותם לחיים טובים כל בני בריתך.

בני ישראל קדושים אלו אינם זקוקים שנעורר את לבותיהם בימים נוראים וגדולים אלה, אך מעט מאוד מהרהורי הלב שלנו העלינו על הכתב בהתקדש עלינו יום הקדוש, יום סליחה ומחילה, יום בו אנו מחויבים להרבות בזכויות כדי להטות את הכף לזכות. כי מרובים הם זכויות הדור הזה שבו אנו חיים חוכאי הוא להטות את הכף לטובה.

למעלת כבוד
מרנן חברי מועצת גדולי התורה שליט"א
לחברי המרכז הארצי והועד הפועל העולמי
לחברינו בכנסת ונציגינו ברשויות המקומיות
לחברי הנהלת סניפי התנועה והמזכירים
לעסקני וחברי אגודת ישראל בארץ ובחו"ל

ולכל בית ישראל

ברכת גמר חתימה טובה

תהא השנה הזאת שנת גאולה וישועה, שנה שיקויים בה "ומלאה הארץ דעה את ד' כמים לים מכסים".

הסתדרות אגודת ישראל בא"י
המרכז הארצי

ברכות נאמנות ואחולי הצלחה
לאבינו היקר והנכבד
הר"ר ירוחם קורניק הי"ו
לרגל פתיחת
החנות לכלי כסף
ברחי ר' עקיבא 76 בני־ברק
יהי רצון שתשרה הברכה בפעלך
אברהם מרדכי קורניק תל־אביב
ישראל קורניק חיפה

הקישוט שהפך ללהיט!!!
הזדרז ורכוש את הקישוט לסוכה
המרהיב ביופיו
"והיו עיניך רואות את מוריך"
תואר פני מחלי צדיקי הדור שליט"א
להשיג אצל הקסוגרף - ירושלים

"המודיע"
העתון של
היהדות החרדית

חמשה ספרי תורה נשרפו לאחר שבית כנסת בברוקלין הוצת כרקע אנטישמי

אלפים רבים השתתפו בהלוויית ספרי תורה שיצאה מביה"כ "שערי תורה"

— שרות "המודיע" —

אלפים רבים מקרב הצבור היהודי, תושבי פלטבוש וסביבות יהודיות נוספות בברוקלין השתתפו השבוע בהלוויתם של חמשה ספרי־תורה אשר עלו בלהבות אש אותה הציתו אנשי מלל וחזן בליל שבת האחרון בבית הכנסת הגדול "שערי תורה" בפלטבוש.

האסון הכבד — שמבצעיו השפלים תוללהו על רקע אנטישמי — השרה אבל ככד על המתי מתפללי בית כנסת זה, השוקק חיי תורה ותפלה בזיהוו מקום קבוע לתפילתם ולימודם של צבור יראים חרדים. במסע ההלוויה ההמוני נישאו דברי הת־עוררות ע"י חשובי הרבנים אשר קראו לכל אחד ואחד מן הצבור לפשפש במעשיו ולהתחזק בתורה ובעבודת השם.

החבלה בבית הכנסת היתה זדונית ביותר. בידיעות ראשוניות שפורסמו ע"י משטרת ניו־יורק נמסר על הרס מהלכו של בית הכנסת, אולם לאחר שהתברר ממדי האסון הובהר כי רובו של בית הכנסת אכן נחרך בכאכולת האש — אך הוא לא הרס כליל.

הפושעים שהעלו אש בבית הכנסת, ביצעו קהם לכן עבודה השחתה כאשר ציירו על קירות בית הכנסת וכמבואותיו צלבי קרס וסיסמאות בגנות היהודים. כמה מן היהודים הגרים באזור חלקם נמנה על מתפללי בית הכנסת אמרו כי הינם ניצולי שואה והמחזה המחריד בביהכ"נ "שערי תורה" הזכיר להם את זוועות "ליל הב־רולח".

משטרת ניו־יורק עצרה לחקירת האסון נער נכרי תושב המקום שהודיו הסגירוהו למשטרה. הנ־שטרה חושדת בו כי הוא זה שכר־צע את המעשה האנטישמי יחד עם חברו, שעדיין מהלך חופשי וחרם גלכד.

נציג משטרת ניו־יורק בנו־ואר, נפגש השבוע עם רב בית הכנסת "שערי תורה" רבי הלל רוד וקיים יחד עמו סיור בבנין החרוך. לכתבים שלחו אליו אמר הנציב: "הבנין הזה הוצת רק מפני שהיו בו יהודים. אין לכך כל סיבה אחרת — ואני מצהיר שב־אמריקה אסור שדבר כזה יקרה ואנו לא נשלים עם כך".

חבלה האנטישמית בפלטבוש גרמה לזעזוע חזק בקרב הקהילות היהודיות באה"ב — שם סבורים שאין לעבור על גילוי האנטיש־מיות לסדר היום. הם מציינים כי באחרונה יש יחתר מדי גילויים מסוכנים כאלו וגם בפלטבוש עצמה ובביהכ"נ "שערי תורה" אין זו ההתבטאות הראשונה, אם כי בדאי החמורה.

בראשות גדולי תורה, ראשי ישיבות ורבנים:

מעמד מפואר לרגל חלוקת הפרסים מקרן הגרי"ח סנקביץ שע"י "איחוד מוסדות גור"

— מאת סופר "המודיע" —

במעבד תודני מפואר וברגש זכו שלשום מאתיים צוברים צעירים, תלמידי שרשות הישר־בות של "איחוד מוסדות גור" פרסים יקרי ערך, מתנת הקרן ע"ש ראש ישיבת "שפת אמת" הגר"ח סנקביץ זצ"ל, שנסדה ע"י בנו הגר"ב ר' יחיאל נרקיס סנקביץ — בזקרה של מאות דפי גמרא שנבחנו בכ"מ והדרשי תורה בשמיקים שהעלו ע"ג הכתב.

לכבוד המעמד החודי המפואר הביא ראש ישיבת "שפת אמת" הגאון רבי פנחס מנחם אלתר שליט"א את ברכת כ"ק מרן אד־מו"ר מגור שליט"א: "ברכה הר־צלחה".

את המעמד שהתקיים באולמי "מודיעין" ברמת־גן פתח מנכ"ל "האיחוד" הרב מאיר עוזריה איי־גפלד שקיים בברכה את צבור המתכנסים. הוא העלה על נס את שקידתם התמדתם של בני תורה חסידים ואת יגיעת הצוות הרחני, הרמ"ים המחנכים שזכותם רבה בעמל הבנים. הוא שיבח את הנ"ב הר' יחיאל נרקיס סנקביץ המלווה במסירות רבה את סידרות המבח־נים.

כשהקהל עומד על רגליו נאמרו פרקי תהילים פסוק בפסוק כשלפני התיבה עובר בעל התפלה הרה"ח ר' משה שיינפלד. הרב שמואל היינה לימד משניות לע"נ הגה"ח רבי יהודה אריה אלתר זצ"ל דומ"צ וראש כולל גור ב"ם; לע"נ ארבעת הבחורים המופל־גים תלמידי הישיבה לצעירים חסידי גור שנקטפו כשלוני שנת תשט"ח — ולע"נ הגה"ח רבי יעקב הענין סנקביץ זצ"ל שע"ש מסדה קרן הפרסים.

המשא המרכזי

את המשא המרכזי השמיע הגאון רבי פנחס מנחם אלתר שליט"א ראש ישיבת "שפת אמת" וד"ר "איחוד מוסדות גור". הוא ייחד את דבריו ללימוד תורה לשמה בספרו על בחורים מצוינים שלא הפצו בפרס אלא התברכו לקבל פרס לאחר שהוסבר להם כי בכך ותיה תועלת חיזוק לבחורים חלשים מהם. הוא ברך את מקבלי הפרסים שתהיה זו רק הזמנה. ראש הישיבה שיבח את הנ"ב מייסד הקרן לע"נ אביו ראש הי־שיבה הבלתי נשכח.

אולם מודיעין המפואר היה מלא וגדוש בצבור הרב שהצטופף גם בבמיסות הבמעברים — לכבו־דה של תורה וכהבעת יקר לולמ־ידה. בין הקהל נראו רבנים וראשי ישיבות, רמ"ים, מנהלי ישיבות, אישי צבור, הרי התלמידים ואור־חים מן הארץ ומחו"ל.

הרה"ח לייבל ריכברד נשא דברים בשם הנהלת "האיחוד". הוא שיבח את הנ"ב שהחיל מכיסו הון רב לעידוד עמל התורה. הוא גם הודה לראש ישיבת בני ברק הרב משה אירנשטיין על שהעמיד את האולם לצרוך האי־רוע והוא קרא לבעלי היכולת ללכת בעקבותיו של הנדיב.

זכרו של ראש הישיבה

הרב דב שטיין ששהה בסאן פאולו בברזיל בעת פטירת הגר"ח סנקביץ זצ"ל ספר על הימים האחרונים של ראש הישיבה, על חריפותו ועל אונותו. רטט עבר בקהל שעה שסיפר על החלוב שחלם ראש הישיבה המנוח בליל ערב ראש־השנה: אותו סיפר לו רב בליל התקדש החג. בחלומו ראה את כ"ק מרן אדמו"ר בעל ה"אמרי אמת" מיסב בראש שולחן עם גדולים וצדיקים ופניו כיוו החמה — והאדמו"ר רומז לו לבא ולהצטרף אליהם.

לאחר שבחלום התנצל כי עוד לו בנים להשיא ועליו להשלים את בנין הישיבה — הרבי הפסיד: בא נא, כאן יפה לך יותר... הרמעות ולנו מעינו... לפחרה באמצע דרשת התעוררות קודם לתקיעת שופר נתבקש אבן הגר"ח לישיבה של מעלה...

הגאון רבי שלמה זלבוטשין, רב וראש כולל דחסידי גור בבני ברק: הפלה על נס זכות ותמכי תורה ולומדיה. כתלי־מיד מתבקש סיפר על אהבת תורה ולומדיה שקרנה מהגר"ח סנקביץ זצ"ל.

שיחו של נדיב לב

הנדיב הר' יחיאל נרקיס סנקביץ סיפר על שיחה שניהל לנחל הגר"ח סנקביץ רבע שעה לפני התקדש החג אלא שהקו היה משובש. במכתב שהגיע לאחר פטירתו, סיפר על שרצה להביע: לבקש להזכיר ולהצמיד בן־על שולחן. כ"ק מרן, אדמו"ר, בעל ה"בית ישראל" זי"ע וכן לבון בשמו-כל אחד מבחורי הישיבה בכתיבה חתימה טובה.

בקול רעד מהתרגשות סיפר על הרעיון להנציח שמו הגדול של אביו במפעל של תורה. הוא סיפר על דבקותו בתורה עד כדי כך שפעם בהיכנס מרן ה"אמרי אמת" לשעורו, לא הרגיש, למרות שכל הבחורים כבר עמדו על רג־ליהם.

הוא הודיע על הקמת "קרן קיימת" — קומת משודרים בלב תל־אביב המכניסה כ־20 אלף דולר לשנה שהוא מקדיש לצורך קרן הפרסים. הוא שיבח את ר' לייבל ריכברד הדושה ומעשה למען האיחוד, את מנכ"ל האיחוד הרב מאיר עוזריה איינפלד ואת הרב דוד מנדלבוים מרכז הקרן ועורך הקבצים התודניים.

סדרי קרן הפרסים

מרכז קרן הפרסים הרב דוב מנדלבוים דיווח על הקרישרתים לבחינות בדפי גפ"ת, בשו"ע ובחדר"ת. 400 בחורים השתתפו בבחינות מתוכם 306 צברו למעלה מ־70 אחוזים ומתוכם 202 הגיעו לסך הנקודות המזכות בפרס. ועדה מיוחדת בדקה 800 תודשי תורה. הבחורים זוכים בפרסים בסך כולל של למעלה מ־50 אלף שקלים. בשנה"ל הבעל"ט נפתחות קרן הפרסים גם לבחורי גור באה"ב ובאנגליה.

ברכה קצרה לכבוד המעמד השמיע ראש עירית בני ברק הרב משה אירנשטיין שזכה להשאוות רמות על פועלו לכבודה של תורה והדמת קרנה בפעילותו ועשייתו לתורה ולחסד.

אחר אלו חולקו הפרסים כאשר הזוכים נקראים לקבלם עפ"י סדר א"ב — לפי החלטת הנהלה הרחוגית. בחלוקת הפרסים סבור: הנדיב הר' יחיאל נרקיס סנקביץ, הנ"ר ישראל דוד דוסס רב וראש ישיבת חסידי גור בחיפה, הנ"ר דוד גוזס רב וראש כולל דגור באשדוד, ראש עירית בני־ברק הרב משה אידנשטיין, הר' לייבל ר־כברד, הר"ר משה חיים שיעפלר — חבר הנהלת עירית בני ברק וחבר הנהלת האיחוד, הרב אברהם יוסף לייזרזון סמנכ"ל החינוך הצמאי, הרב דוד סנקביץ — בן הגר"ח, הגר"י רוזמרין — חותן הגר"ח ר"מ בישיבת "שפת אמת", הגר"ג רוטשטיין ראש כולל גור ור"י מד התורה בירושלים, הגר"ג פייגנבוים ראש כולל קרית הר"מ לוין, ר' זושא ליסבין, הרב שמואל הייזה, הרב דב שטיין, הרב החסיד מרדכי דוזק, הרב אבהם בחרגשטיין, הרה"ג ר' נחום קרנביסר מנכ"ל ומראשי קרית ישיבת חדושי הר"מ, הרב החסיד מנדל ויסבוים — משגיח רוחני דישיבת-חדושי הר"מ, הרה"ג חנוך ארנייך, הרה"ג ישראל ה"בית ישראל" זי"ע וכן לבון בשמו-כל אחד מבחורי הישיבה בכתיבה חתימה טובה.

בקול רעד מהתרגשות סיפר על הרעיון להנציח שמו הגדול של אביו במפעל של תורה. הוא סיפר על דבקותו בתורה עד כדי כך שפעם בהיכנס מרן ה"אמרי אמת" לשעורו, לא הרגיש, למרות שכל הבחורים כבר עמדו על רג־ליהם.

הוא הודיע על הקמת "קרן קיימת" — קומת משודרים בלב תל־אביב המכניסה כ־20 אלף דולר לשנה שהוא מקדיש לצורך קרן הפרסים. הוא שיבח את ר' לייבל ריכברד הדושה ומעשה למען האיחוד, את מנכ"ל האיחוד הרב מאיר עוזריה איינפלד ואת הרב דוד מנדלבוים מרכז הקרן ועורך הקבצים התודניים.

מעמד מרשים לכבודה של תורה בסיום ש"ס ירושלמי בארה"ב

— שרות "המודיע" —

מעמד מרשים ומרגש לכבודה של תורה ולכבוד לומדיה התקיים בבית המדרש הרב המדות של קמפס טור בסמ. פלאסברג, לשם נתקבצו ובאו יהודים רבים מן המקום ומניו־יורק כדי לחגוג ולציין בצהותא חדא סיומו של מחזור נוסף בלימוד מדר דף היומי מן התלמוד הירושלמי, כפי שנתקבל בתקנת הכנסיה הגדולה הראשית של אגודת ישראל שפי הצעת כ"ק מרן אדמו"ר מגור שליט"א.

כבר בראשיתו של הערב ניכר היה כי ההצלחה היא מעל ומעבר למשוער. איש מן המארגנים והר־יחמים לא הפלה בדעתו כי גם למקום "יניה יחסיתי" כמו הימיע קהל כה רב, בערבה ובשקיקה, כדי להשתתף בסיום סדר לימוד שהוא עצמו נפל בו חלק, אז אם כדי לעדד ולעקר כבוד תורה ולומדיה. אין זאת אלא שאכן לי־מוד הירושלמי מתפשט והולך ורבים הצטרפו אל מעגל לומדיו לאחר סיום המחזור הראשון וכפת בדאי יצטרפו רבים נוספים עם הדמת קרנה בפעילותו ועשייתו לתורה ולחסד.

בראשות הסגן הגדול לכבודה של תורה ישבו כ"ק האדמו"רים מאמשינוב ומאבאבמינסק, ראשי ישיבות, רבנים, חברי נשיאות אגו"י בארה"ב חברי הועדה להפצת לימוד הדף היומי בבלי וירושלמי.

הפתיחה היתה באמירת פרקי תהילים, כאשר כל הקהל הרב קם על רגליו חזר פסוק בפסוק אחר בעל התפלה הרב שלמה גרינבוים מחזיקי אגו"י בארה"ב וחשובי חסידי גור.

סגן פתיחה השמיע הרב יחי־זקאל בעטער, חבר נשיאות אגו"י בארה"ב ויו"ר הועדה להפצת לימוד הדף היומי, אשר עמד על השתלשלות חקנת לימוד הור־שלמי ועל הסיבות שהיו להבדל בין לימוד הולמוד הבבלי והחל־מוד הירושלמי. הוא ברך את לומדי המחזור השני אשר קנו לעצמם־קנין נצח תלמודי־ואיחל הצלחה למצטרפים החדשים למחזור השלישי.

בסיום הש"ס ונשיאות ההדרן נחכבד הגאון רבי ישראל יצחק פיקארסקי שליט"א, ראש ישיבת "תומכי תמימים — לובאוויטש" בהשמיעו הדרן חודני עמוק ורב תוכן מלאכת מחשבת הנחיות כידר הטובה כאשר הקהל שומע בנמא את דבריו.

קודם לכן נחכבד כ"ק אדמו"ר מבאבאמינסק שליט"א בפיתח לימוד המחזור השלישי בהשמיעו תחילה פלפול חריף בענין "לא שיתפלל כל היום כולו" — ולאחר מכן הרחיב בענין חשיבות חקנת לימוד הירושלמי — כפי שנתקנה בכצצת כ"ק מרן אדמו"ר מגור שליט"א.

נאום ברכה למעמד "התודני המרגש שאיחד לבבות — נשא הגאון רבי אליהו בער וואכטפוגל שליט"א ראש ישיבת "יסודי התורה" בסס. פלאסברג, הוא התמקד במשא מקיף אודות ענין מתיקת הזוגה ואשר כבל שמר־בים יחדו ויחדו להגות בה ולהנות ממכמניה כן מגיעים לכדי כך. הוא ברך את כ"ק מרן אדמו"ר מגור שליט"א שזכה להרבות תורה בישראל והביא להפצת לימוד הירושלמי — שיזכו כולם יחד עמו לילך בדרה לקראת משיח צדקנו.

המעמד המרומם, שאורגן כיד אמתה להפליא, לזה בפרקי שירה ותן כאשר לרשות הקהל הרב שהגיע למקום, בפרס אותו צבור רב שהגיע מניו־יורק מרכזים מיני כיבוד ומשקה.

דברי נעילה למעמד התודני השמיע הנ"ר דוד אולבסקי ראש ישיבת מחבטא "בית ישראל" שהתייחס בדבריו גם לאמונות שפקדו את העולם התודני בשנת תשמ"ח האסון הגדול בשלוני השנה עם טביעתם של ארבעת הבחורים המופלגים המצוינים במימי מר הידרן. הוא קרא לכולם להתחזק בלימוד התורה ובחקון המדות.

על נשיאת כפים בנעילה

זה בקשר למאמרו של ידידי הרה"ג ר' שרגא דבליצקי שליט"א מבני ברק על המדע מעש"ר שובה הכותרת "מה היתה" ראשית התעלם ממה שכתבתי בבית בדק על הת"א (כלל ל"ב ס"ק פ' פ"ב) דשם מובא דברי המ"ב בשם האחרונים [בשיטת הב"ח] דאם הזמן קצר בנעילה ביהכ"פ יאמרו הפיוטים אחר התפלה כדי שיוצא נשיאת כפים ביום, ואני כתבו: ובאמת"ק המנהג שריב בנעילה אבל היות שהנשיקין אנו יודעים כשמתפללים בכוונה ובמתינות שזה כלל גדול ושוב מעט בכוונה [זה באמת סניף בשולחן ערוך אי־אלשה לעשיאת כפים מבעוד יום, ולבטל לגמרי ג"כ ברגעים אלו אינו דבר המתקי כל לכן הנצה של המ"ב הנ"ל לומר הסליחות שדלגו — לאחר התפלה היא עצה הגונה. עד כאן לשוני.

וכן עשיתי מעשה מלפני צש־רים שנה כשהייתי באולם רמים נוראים בישיבת "חומת שמואל" במנשב חמד במעמד של ראשי הישיבות, והיה בזה הצלחה גדו־לה. וכשבעלי הבתים בבר הלכו מבית הכנסת, בישיבה עוד אמרו הפיוטים של נעילה.

וכמה הצטער אחזו צדק חמשגיח הגה"צ ר' יחזקאל לוי־נשטיין זצ"ל לבטל נש"ב מהישי־בה בהסכמת הרב דפוניבז זצ"ל. אבל כיון שהב"ל שואל "מה הוהיתי" ע"ז אני אומר שהיתה הוא רבני רמ"א מפורש, שכל ישראל יוצאים בזד ומא. בסימן תרכ"ג סעיף ה' כתב הש"ע נש־אים נפים בנעילה הרמ"א מסיף המנהג במדינות אלו שלא לישא כפים. הנה ביהכ"פ בחיל הוי כמו נש"ב באה"ק. וכמ' שמובא במ"ב בשם האחרונים שהיה המנהג להאריך בנעילה בליל. ועיין בסיו שכתב שכן היה המנהג בכל הקהלות להמשיך תפילת נעילה בלילה כהסדר דפוסק כרב דנעילה היינו נעילת שערי שמים, עד שתחמה על מרן הב"י, יהיא דבר קשה למהר בתפלת נעילה כל כך". אבל באמת הב"י לשיטתו דשקיעה היינו סוף שקיעה, וגם ע"ז מתמה הס"ז דהיא דבר קשה למהר בתפלת נעילה כל כך. ובכל אופן ביטלו לגמרי נש"ב בנ־עילה, אף שזה להם במצוה חביבה בשעתה פעמים אחרים בשנה, לא ויתרו על כתות ואריכת התפלה בגלל זה, קל תעבר הדברים. אנו שומכים לברך ולהתברך בכל יום ויום, וגם ביהכ"פ בשחרית וב־מנחה יש רשות להכריע, לפסוק בפי שהיה מנוג בחדל כמש"כ הרמ"א.

וגם מרן הב"י כתב בש"ע זמן תפלת נעילה כשהחמה בראש האילנות כדי שישלים אותה סמוך לשקיעת החמה וצריך ש"ץ לקצר בסליחות ופסוקים שבאמצע

(המשך בעמוד ה')

כנס התעוררות במחנה מעשיהו
נערך ע"י ארגון אש"ל

מאות אפירים התכנסו בין כמה לעשור באנף ב' לעבודת התעוררות מיוחדת שאורגן ע"י אש"ל — הפועל רבות למען האפירים.

הנחה את הערב קצין חינוך של הכלא מנחם ברקו. פתח את סידרת הברכות מנהל הכלא גונדר משנה אשר כהן המעודד ומקדם את הפעילות בכלא.

אורח הכבוד היה רבה של ירושלים הרה"ג רבי יצחק קוליץ שליט"א שפתח בדברי התרגשות מיוחדים ואמר שבימים אלו הקב"ה נמצא קרוב אליו כמו שכתוב "דרשו ה' בהמצאו, קראוהו בהיותו קרוב".

במסגרת ערב מרגש זה הופיעה מקהלת ילדים פרחי בית־אל בני־צחר של עקיבא מרגליות, והק־לדיט המפורסם משה (מוסה) ברלין, הזרקרן ר' יהודה פוליטוק.

כל הנוכחים עמדו בדברים על ימים הנוראים המיוחדים שבהם אנו נמצאים. כמו כן ברכו את הארגון אש"ל הנעמד בראשו הרב אברהם אייזנבך הנעשים רבות בדחניות במשך כל ימות השנה בין כותלי הכלא.

קצינת חינוך ראשית של שב"ס גב' ויצר הביקה תעודת הוקרה לעובדים לפעילי אש"ל.

בס"ד

"הנא מזרא עלה מבבל והוא סופר-מהיר בתורת משה וכו' (עזרא ז,ו)

בית מדרש **עזרא הסופר** זית"א

רח' עזרא 45 רחובות

BET MEDRASH EZRA GASUFER

45, EZRA ST. REHOVOT, ISRAEL

אליכם נדיבי עם!

בעזרת ה' יתברך, התרחבה עירנו רחובות ובמרכזה רח' עזרא וסביבתו אשר גדל והתרחב במוסדות תורה וחסד. בעשרות השנים האחרונות, הוקמו מרכזי תורה לתפארת — ביהכנ"ס פא"י, הכולל ע"ש הרב ברשאול, ישיבת מאורהתלמוד, ת"ת הבאר ושתי ישיבות קטנות.

כמו"כ בסביבת רח' עזרא קיימים מרכזי חסידות חב"ד, קרעטשניף, ווידניץ.

מזה כשבע שנים, הוקם בית מדרש ע"י עזרא הסופר זיע"ע, ברח' עזרא 45 פינת רח' מנוחה ונחלה (גוש 3704 חלקה 86) ברחובות. בית המדרש ע"ש עזרא הסופר, אשר היה ראוי שתינתן התורה על־יו, הוקם ע"י הרב יהונדב בן־חורין שליט"א.

העדה הספרדית, מתמודדת במאמצים רבים להחזיר עטרה ליושנה, להודה והדרה, זקוקה לעידוד וסיוע לבניה ובניה, ביתר שאת וביתר עוז לאור התמורות אשר חלו באחרונה בכלל, ובמפעל לתורה ולחסד של עזרא הסופר בפרט. ובעיקר כאשר ניתנה בחלקינו הזכות לרכישת המגרש מבעלי הנכס — משפחת רכטמן הנכבדה, במסרה להקים באופן קבוע את בית המדרש ובית הכנסת ברח' עזרא 45 רחובות וכן את מפעלי החסד לחיזוק היהדות בעירנו ת"ו.

הננו פונים לכבודכם, להיות נמנים על אלו המסייעים בדיבותם בעין יפה! להגדיל תורה ולהאדירה, להחזרת העטרה ליושנה והתברכו מפי עליון במיסב הברכות.

בברכת שנה טובה ומבורכת
וכתיבה וחתימה טובה
הרב יהונדב בן־חורין

המלצות הרבנים הגאונים:

ירושלים
הגאון רבי שלמה זלמן אויערבאך, ראש ישיבת קול תורה;
יגם אני מצטרף לתפילי שלמה זלמן אויערבאך

ראשון לציון
הנני מצטרף לקריאת קודש הניל לעיין במיטב היכולת, ויבורך אשר יקים את דברי התורה!...
ולראיה באתי על חתומם
הרב שלמה יקאלי
רב דראשון לציון

בני ברק
הגאון רבי שמעון בעדני ראש כולל בני-ברק:
"יחנני מצטרף לכל הניל ומצחן לעזוד ביחד ככל האפשרי"
שמעון בעדני

ב"ב, מספר חשבון - בנק הדואר- 4865648 - יהונדב בן-חורין

חשבון בית הכנסת בנק אגוד רחובות 5206/20

jacquelyn
פאה ללא מתחרים
jacquelyn
פאות עטרה
בני-ברק, אדמו"ר מגור 37, טל. 03-788054
ירושלים, יחזקאל 2, טל. 02-370205
בימי ראשון, שלישי ורביעי, מ־9 עד 6 אחה"צ;
בימי שני וחמישי, מ־9 עד 1.00 בצהרים.
בימי ששי ועובי חג — סגור.
גמר חתימה טובה
jacquelyn jacquelyn
להשיג בחנויות המובחרות

יצחק אונגל

יסודות התשובה - פתחי טהרה

מכל חטאתיכם לפני ה' תטהרו, אמר רבי עקיבא אשריכם ישראל לפני מי אתם מטהרים ומי מטהר אתכם אביכם שבשמים (יומא פ"ה)

עומק ודום לתשובה: מתח ומתח, שרש ונוף. מופלאה היא: מחד, כמעט שאינה באה מפורשת בתורה כצורי ומאירך — שרש ויסוד לכל התורה והמצוות. פרקים רבים ואף ספרים שלמים נתיחדו לה ולמרות כל זה עדיין לא מצוה עד סופה ולא הגיעו עדי תכליתה. עולם התשובה — עולם מלא ונרחש הוא — שכל הרגש, מוח ולב, שיחה וחזון. מעוגנת היא בתורה, בנביאים ובכתובים ומסר תורעת על כל פני שטחי היהדות הלכה אגדה, מוסר ומחשבה, קבלה וחסידות. תורת התשובה היא כמעין הנובע אשר כל הצמאים הימנו — יתר ויותר הוא מתמלא — "נחל נובע מקור חכמה".

יסודות התשובה שרשם ושלובם

יסודות התשובה שלושה המה: א. עזיבת החטא וקבלה להבא ב. החרטה ג. הוידוי. וכך הוא לשון הרמב"ם: "ומה היא התשובה, שיעזוב החוטא חטאו ויסיר מחשבתו וינמוך בלבו שלא יעשהו עוד שנאמר (ישעיה נ"ה ז): "יעזוב רשע דרכו ואיש און מחשבותיו" ויתנחם על שעבר שנאמר (ירמיה לא י"ח): "כי אחרי שובי נחמתי ואחרי הודעי על ירך" ועל שלא יחזור לעולם לזה החטא לעולם, שנאמר (הושע י"ד ד') "ולא נאמר עוד אלוקינו למעשה ידינו... (רמב"ם הל' תשובה פ"ב ה"ב).

עזיבת החטא וקבלה הם למעשה שני פנים לדבר אחד. ה"קבלה" היא המשך ה"עזיבה". היא באילו משמשת עדות וחזוק על מדת ה"עזיבה". שניהם יוצאים מאותה נקודה של הכרת החטא, ובעוד שהעזיבה מתייחסת לעבר ולהווה, הרי ה"קבלה" מבחן להוקף ההחלטה בעתיד. הקבלה חייבת להיות כנה והחלטית בתב"לית ללא שום נדנד ופקפוק. על השב לדעת נאמנה, כי עומד הוא למבחן לפני יודע כל תעלומות הבחון קרב וכליות. אין כאן מקום לשום בבראה של התחמקות, והיה של ספק. ההחלטה חייבת להיות חותכת ופסקנית, מלאה ובלעדית, נחושה ונמורה — "שבשעה שעושה תשובה צריך שיקבל עליו לעד, להשי"ת שלא ישוב לזה החטא לעולם... (שם ובלהם משנה)

החרטה היא פעולה שמתחולת כמעט במקביל ל"עזיבה" ו"קבלה" ומתיחסת רק לעבר. פעמים שהיא קודמת ל"עזיבה" ומהווה גורם ישיר לה, ופעמים שהיא באה לאחריה כבטוי לכאב הפנימי של קלקול החטא. ובעוד שה"עזיבה והקבלה הם יותר פעולות שכליות — מסקנות הנובעות כתוצאה מהכרת החטא מהפגם והזהם הגדול הנגרם על ידו, הרי החרטה היא רגש עמוק המוחלחל בלב ומתבטא בתחיה פנימית ובתחושות בושה ויגון צער חרפה המתמשכים לאורך כל חיי האדם כאמור "החטאתי נגדי תמיד" (תהילים נ"א ה').

כאן לפנינו אותו מוסר כליות נוקב ויורד עד תהומה של נפש קאים, שעשוע הכרם נגד הבוא

ולא פחד מדינו ועשה, מוסר כליות זה מלוה בתחושה פנימית עמוקה של בושה ועלבון על מדת "כפית הטובה" שנהג כלפי בוראו יוצרו ומסיבו...

ויותר מהמה — כותב רביט יונה — ראוי שיצטער ויאנח מי שהמרה את השי"ת והשחית; והתעיב עלילה לפניו, ולא זכר יוצרו אשר בראו יש מאין, וחסד עשה עמו, וידו תנחהו בכל עת, ונוצר נפשו בכל רגע, ואיך מלאו לבו להכעיס לפניו ואיך מה מראת עיני החוטא מהשכיל לבבו. וזה משכיל אשר נפקחו עיניו יזחקו הדברים האלה מלבבו ויבואו חודרי רוחו (שע"ת שער ראשון, י"ב העיקר השלישי)

החרטה היא גם מין הידכות פנימית — בה מוכיח האדם ומעורר את עצמו; מצער את נפשו ומוציאה משלוותה הקפואה, והוא זועק לעצמו בקול חרישי-פנימי: "מה עשיתי, איך לא היה פוחד אלקים לנגד עיני?! איך לא יזהרתי מתוכחות על עתי?! איך לא משלתי על יצרי בהנאת רגע אחד? איך מעשה אני פנים לדבר אחד. ה"קבלה" היא המשך ה"עזיבה". היא באילו משמשת עדות וחזוק על מדת ה"עזיבה". שניהם יוצאים מאותה נקודה של הכרת החוטא, ובעוד שהעזיבה מתייחסת לעבר ולהווה, הרי ה"קבלה" מבחן להוקף ההחלטה בעתיד. הקבלה חייבת להיות כנה והחלטית בתב"לית ללא שום נדנד ופקפוק. על השב לדעת נאמנה, כי עומד הוא למבחן לפני יודע כל תעלומות הבחון קרב וכליות. אין כאן מקום לשום בבראה של התחמקות, והיה של ספק. ההחלטה חייבת להיות חותכת ופסקנית, מלאה ובלעדית, נחושה ונמורה — "שבשעה שעושה תשובה צריך שיקבל עליו לעד, להשי"ת שלא ישוב לזה החטא לעולם... (שם ובלהם משנה)

החרטה היא פעולה שמתחולת כמעט במקביל ל"עזיבה" ו"קבלה" ומתיחסת רק לעבר. פעמים שהיא קודמת ל"עזיבה" ומהווה גורם ישיר לה, ופעמים שהיא באה לאחריה כבטוי לכאב הפנימי של קלקול החטא. ובעוד שה"עזיבה והקבלה הם יותר פעולות שכליות — מסקנות הנובעות כתוצאה מהכרת החטא מהפגם והזהם הגדול הנגרם על ידו, הרי החרטה היא רגש עמוק המוחלחל בלב ומתבטא בתחיה פנימית ובתחושות בושה ויגון צער חרפה המתמשכים לאורך כל חיי האדם כאמור "החטאתי נגדי תמיד" (תהילים נ"א ה').

כאן לפנינו אותו מוסר כליות נוקב ויורד עד תהומה של נפש קאים, שעשוע הכרם נגד הבוא

כוונה ל"מצות התשובה" וכן מה זה מלוה בתחושה פנימית עמוקה של בושה ועלבון על מדת "כפית הטובה" שנהג כלפי בוראו יוצרו ומסיבו...

ויותר מהמה — כותב רביט יונה — ראוי שיצטער ויאנח מי שהמרה את השי"ת והשחית; והתעיב עלילה לפניו, ולא זכר יוצרו אשר בראו יש מאין, וחסד עשה עמו, וידו תנחהו בכל עת, ונוצר נפשו בכל רגע, ואיך מלאו לבו להכעיס לפניו ואיך מה מראת עיני החוטא מהשכיל לבבו. וזה משכיל אשר נפקחו עיניו יזחקו הדברים האלה מלבבו ויבואו חודרי רוחו (שע"ת שער ראשון, י"ב העיקר השלישי)

החרטה היא גם מין הידכות פנימית — בה מוכיח האדם ומעורר את עצמו; מצער את נפשו ומוציאה משלוותה הקפואה, והוא זועק לעצמו בקול חרישי-פנימי: "מה עשיתי, איך לא היה פוחד אלקים לנגד עיני?! איך לא יזהרתי מתוכחות על עתי?! איך לא משלתי על יצרי בהנאת רגע אחד? איך מעשה אני פנים לדבר אחד. ה"קבלה" היא המשך ה"עזיבה". היא באילו משמשת עדות וחזוק על מדת ה"עזיבה". שניהם יוצאים מאותה נקודה של הכרת החוטא, ובעוד שהעזיבה מתייחסת לעבר ולהווה, הרי ה"קבלה" מבחן להוקף ההחלטה בעתיד. הקבלה חייבת להיות כנה והחלטית בתב"לית ללא שום נדנד ופקפוק. על השב לדעת נאמנה, כי עומד הוא למבחן לפני יודע כל תעלומות הבחון קרב וכליות. אין כאן מקום לשום בבראה של התחמקות, והיה של ספק. ההחלטה חייבת להיות חותכת ופסקנית, מלאה ובלעדית, נחושה ונמורה — "שבשעה שעושה תשובה צריך שיקבל עליו לעד, להשי"ת שלא ישוב לזה החטא לעולם... (שם ובלהם משנה)

החרטה היא פעולה שמתחולת כמעט במקביל ל"עזיבה" ו"קבלה" ומתיחסת רק לעבר. פעמים שהיא קודמת ל"עזיבה" ומהווה גורם ישיר לה, ופעמים שהיא באה לאחריה כבטוי לכאב הפנימי של קלקול החטא. ובעוד שה"עזיבה והקבלה הם יותר פעולות שכליות — מסקנות הנובעות כתוצאה מהכרת החטא מהפגם והזהם הגדול הנגרם על ידו, הרי החרטה היא רגש עמוק המוחלחל בלב ומתבטא בתחיה פנימית ובתחושות בושה ויגון צער חרפה המתמשכים לאורך כל חיי האדם כאמור "החטאתי נגדי תמיד" (תהילים נ"א ה').

כאן לפנינו אותו מוסר כליות נוקב ויורד עד תהומה של נפש קאים, שעשוע הכרם נגד הבוא

יחוד — "בפיך ובלבבך לעשותו" וכשם שהתשובה שבלב זקוקה לבטוי שבפה, כך בדי שאין כל ערך לחרטה פה נרידא, שאין תחתיו עזיבה וחרטה גמורה בלב. "כל המתודה בדברים ולא גמר בלבו לעזוב — פוסק הרמב"ם — הרי זה דומה לטובל ושרץ בידו, שאין הטבילה מועלת לו עד שישליך השרץ".

עיקרו של הוידוי הוא כאמור סיכום בפה שלבי התשובה שבלב וכן הוא לשון הרמב"ם, על השא"לה כיצד מתודין: "אומר, אנא השם חטאתי עויתי פשעתי לפניך ועשיתי כך וכך (הזכרת החוטא) והרי נחמתי במעשי (חרטה) ול"עולם איני חוזר לדבר זה (קבלה), עיקרו של וידוי, וכל המרבה להתודות ומאריך בענין זה הרי זה משובח (שם).

העזיבה לא נפרטה כי היא נכללת ב"קבלה", כי אם הוא מקבל עליו לעתיד ראי שכבר עזב בהווה.

כך הרמב"ם, אבל עיקר עיקרו של הוידוי הוא: "אבל אנחנו חטאנו" (שר"ע תרי"ג ס"ב) ואף במלה אחת יוצאים בדיעבד ידי חובת הדוי — אם לא פרט את חטאיו — כתוב בשולחן ערוך הרב — אלא אמר סתם "חטאתי" יצא ידי מצות הדוי (סי' תרי"ג ס"ד) ברור לכתחילה. "כל המרבה הרי זה משובח אבל בדיעבד אפילו הרהור עושה רושם: המקדש אשה ע"מ שאני צדיק אפילו רשע גמור מקודשת

שמא הרהר תשובה בדעתו (קדר שין מ"ט ב').

בהקשר לאמרו בא כאן הסבר נפלא מהגר"א על הפסוק (תהילים ל"ב ה'): "חטאתי אודיעך ועוני לא כסיתי, אמרתי אודה עלי פשעי לה' ואתה נשאת עון חטאתי סלה — "דהנה כאשר בא נתן הנביא אל דוד המלך ע"ה להוכיחו על מעשה דבת-שבע נאמר (שמואל ב' י"ב י"ג) "ויאמר דוד חטאתי לה'. ויאמר נתן אל דוד גם ה' העביר חטאתך לא תמות". כפי הנרמז ב"מסורה" יוצא שדוד המלך רצה לומר עוד כמה דברים ונתן הנביא בא לתוך דבריו הפ-סיקו. והנראה שדוד אמנם לא הסתפק רק במלה "חטאתי" רק רצה להוסיף גם את המלים: "עויתי פשעתי" כדין כל המתודים שצריכים לומר: "חטאתי עויתי פשעתי" "אך הידוע תעלומות ובחון לבבות ידע כי דוד אמר זאת בכל כך התלהבות חרטה מחל-טת, עד אשר גם המלה האחת "חטאתי" היה די להעביר חטאו, לכן מיד בא נתן הנביא בתוך דב-ברו ואמר לו: גם ה' העביר חטאתך ועונו מכפר"...

הה מה שאמר דוד המלך בת-הילים בפסוק הנ"ל: "חטאתי אר-דיעך" היינו שאמרתי "חטאתי" "עוני לא כיסיתי" היינו, שגם "עויתי" חפצתי לומר, "אמרתי אודה עלי פשעי לה' — שגם "פשעתי" רציתי לומר כדין כל המבקשים סליחה, אבל "ואתה

לפני ה' תטהרו...

התמונה באדיבות מגזין קידוש ה'

מאושרים אלו זכו להזדכות מר חלפה ולטבילת טהרה לנשמה גם אחר שעברו את כל מ"ט שערי טומאה. זו כוחה הזילה של תשו-בת "המעמיקים" היכולה בכחה האדיר שבידה ובעוצמת הנפש המדומה שבה להפעיל את כל שלבי התשובה על כל מרכיביה ודרגותיה בשעה אחת...

כך אנו פוגשים גם בספרות וגם במציאות אנשים שעברו את כל שבעת מדורי גיהנם, התנסו בכל מיני ע"ז וטומאה ולפתע הב-דיק להם בזק, נגה עליהם אור ה' וחזרו בתשובה שלימה. זהי כוחה של הנשמה היהודית שאינה יכולה לשקוע בטומאה, וכאשר מגיע ח"ו לסף הירידה לשפל המדריגה יש אשר היא חשה צורך בלתי נודחה להנתק ממצבה הירוד ולהותשבא אל-על.

וכך מבאר הגר"א את הפסוק (עמוס ה' ב'): "נפלה לא תוסיף קום בתולת ישראל" כאשר היהודי מתדרדר ח"ו, עד אשר מגיע למצב שפל שאין מתחתיו יותר היינו "נפלה לא תוסיף" אז מתעורר הוא בכחות מחודשים, כמרץ בלתי נדלה לקום ולהתרומם וזה "קום בתולת ישראל"...

אין יאוש בכולם כלל...

כלל של דבר אין יאוש בכולם, שערי התשובה פתוחים לכל ול-עולם אינם נעצלים. גם אלו אשר הטמיקו סרה ובגד בוגדים, בגדו אם רק שוב מודכם הרעה וידמו עיניהם למרום מיד ימצאו יד מושטת, "ימין פשוטה לקבל שבים" כי דע לך שגם שם בעמקי הקליפות במ"ט שערי טומאה גדרים נוצרי קודשה חיות אלוקית, וזהם שיצוד לך: יעמוד לצדך כשתרצה להשתחרר מעומק הטומאה... כי אפילו במקומות הנמוכים מאד ורחוקים מהשי"ת גם שם מלובשת חיות בהחה מאד... על כן מי שנפל מאד ח"ו צריך שגם שם במקומו דייקא יכול להתקרב להשי"ת ביחוד... (לקוטי מהרי"ן ח"א סי' נ"ו).

זאת ועוד, גם כאשר נכנס ח"ו כבר לשער הנרין של הטומאה אין להתיאש. כי אם ירבה בתפילה יפציר ויתחנן לפני בוראו סופו שיזכה לשוב בתשובה שלימה ולצאת משם. וזה מה שנרמז במשנה: "לפני מי אתם מטהרים ומי מטהר אתכם אביכם שבשמים והי"ו לפני "מי" (גמטריא חמ-שים) לפני שתגיעו ח"ו לשער הנרין אתם מטהרים. "ומי" — אבל אם ח"ו נכנסתם לשער הנרין — "מטהר אתכם אביכם שבש-מים" — מן השמים יכולים לטהר אתכם (מהר"ש מבעלזא ד"ע).

תפילה ותשובה

אכן לא רבים, כאמור, זכו לאותה עליה בלתי מודרגת, אחעדותא דלעילא. עבודת הת' שובה היא בדרך כלל אותו תהליך אטי הדפוד עליות וירידות, הת' קדמות ונסיגה עד שזוכים לתשובה שלמה. כדי להגיע לכך יש להרבות בתפילה, לשפוך שיח לפני בחון לבבות — לזכות לתשובה אמי-תית להתקדש ולהטהר לפניו.

נשאת עון חטאתי סלה" — שמיד אחרי הדיבור "חטאתי" כבר סלחת לי.

דרכי תשובה שונים

אכן התשובה אינה מוגבלת בזמן. לפעמים היא תהליך איטי ארוך ומתמשך בעלת שלבים מר-דרגים. ולעתים קצרה, ספונטנית ומתפרצת. זו האחרונה באה בעי-קר ממרעקת החטא המכבידה והולכת, כאשר כל פחחי הנפש מגודים ואטומים ושערי הלב סתומים וחתומים, ואז כאשר נרמה כי אין כל מוצא ודרך לחרץ הכל פקוק ולחוץ... פורצת לה נשמת ישראל בכח אדירים של הנקודה הפנימית והיחודית שבכל ונתיב לחרום; החלק האלוקי ממעל משתחרר בבת אחת מכל הכבלים והאזיקים שסגרו עליו; שוטף ועובר את כל המחסומים המע-צרים, עולה בכח התשובה ומגיע עד כסא הכבוד...

אמנם לאו כל אדם זוכה רק מעטים הגיעו לאותה התעודיות כביכה חד-פעמית, רק בעלי-תשובה בחדים ונודרים זכו לשעת חסד כזו, לדגע נפלא זה, ברם אלו אשר זכו ומיצו עד תום את ה"איתערותא דלעילא" הלה — ההדרמנות השמימית שנפלה בחלקם אכן "קנו את עולמם בשעה אחת". לאלו הזוכים דיה היתה מלת "חשובה" אחת הרהור כנה בכדי להזדיאם משאול תח-תיה ולהצלחם לחיי העולם הבא.

מסה על התשובה

מסכת התשובה, זו המסכת הגלויה והעלומה כאחת. מצד אחד אין במותה ידועה ומפורסמת פתוחה וקרובה ומצד שני נעלמת ונסתרת חבויה מבוקה ביסודות הבריאה של עולם. מצד אחד דיו בהרהור תשובה ליהפך לצדיק ומצד שני — "עד שיעיד עליו יודע תעלומות שלא ישוב לזה החטא לעולם" (רמב"ם הל' תשובה). מצד אחד יש קונה עולמו בשעה אחת ומצד שני "וחטאתי נגדי תמיד", מצד אחד "קרוב אליך הדבר מאד בפיך ובלבבך לעשותו" (דברים ל' י"ג וראה רמב"ן) ומצד שני — "מי יאמר זכיתי לבי טהרתי מחטאתי (משלי כ' ט').

שרש התשובה בעומק הלב בתחתית פנימ-יותו ושלוחותיה עד לגבהי מרומים, עד כסא הכבוד. היא קדמה לבריאה וימיה כימי עולם. תחילתה באדם הראשון, יציר כפיו של הקב"ה, אשר עשה תשובה ונתפשר (ויק"ר י') ואחריתה עד סוף כל הדורות "שאין ישראל נגאלין אלא בזכות התשובה" (ירושלמי, תענית א' א'); מלוה היא את האדם ומחכה לו מיום עמדו על דעתו עד שובו לעפרו. נוהגת היא בגדול שבגדולים העולה ומתעלה תדיר, שב ומתוחה על חסרון בעבודתו ומיעוט השגתו ואינה "מתיאשת" אפילו מנמוך שבנמוכים, שפל שבשפלים, אשר גם כי הרבה משובתו — ושב ורפא לו.

וכך עולה התפלה כגורם חשוב בתשובה. מצד אחד אינה נחשבת כעיקר מעיקרי התשובה אבל מצד שני היא התשובה הכמעט יחידה לזכות לתשובה שלימה. מכאן תפילתו של כל איש מישראל שלוש פעמים ביום: "והחזירנו בתשובה שלימה לפניך" אכן הנתקות מן החטא דורשת מן האדם כחות נפש"ים כבדים, מאמץ עליון וללא סיעתא דשמיא מיוחדת לא יזכל לעמוד בו וכדברי חז"ל (סוכה נ"ב א'): "יצרו של אדם מתגבר עליו בכל יום... ואלמלא הקב"ה שעוזר לו אינו יכול לו".

עבודת התשובה אמנם זמיה בכל השנה, ברם מתקבלת היא ביחוד בימים אלו — "עשרת ימי תשו-בה" ימים אלו מיוחדים להתעור-רות פנימית, לחשבון נפש קפודי ומדוקדק. והו הזמן המיוחד בו נדרש הקב"ה לכל מבקשי פניו. כמו שאמרו: דרשו ה' בהמצאו — אלו עשרה ימים שבין ר"ה ליום הכפורים (ר"ה י"ח א'). ואם כי כל מציאות התשובה הוא מחסדי הבורא על האדם הרי הי-מים האלו מתנת חנם אשר לא תמולא בפו; הזדמנות הצלה אשר חלילה וחלילה להחמיצה.

לפני ה' תטהרו

כך מהותה התשובה פתח-תקוה, שער הצלה להשתחרר מן החטא ולהתקרב לה'. על ידי החטא האדם מתרחק מבוראו, מעמיד מחיצה של ברזל בינו לבין הקב"ה כמו שנאמר (ישעי' נ"ט ב'): "עונותיכם היו מבדילים בי-ניכם לבין אלוקיכם". על ידי הת-שובה מבטל את כל המחיצות המבדילות, מסיר את כל המסכים המסתירים וחוזה להתקרב לשכינה וזה לשונו הטהור של הרמב"ם: "גדולה תשובה שמקרבת את האדם לשכינה שנאמר (הושע י"ד ב'): "שובה ישראל עד ה' אלוקיך, ואמר (עמוס ד' ו') "ולא שבתם עדי נאום ה'", ואמר (ירמי' ד' א'): "אם תשוב ישראל נאום ה', אלי תשוב" כלומר: אם תחזור בתשובה כי תדבק. התשובה מקרבת את הרחוקים.

הרמב"ם ממשיך לתאר את המהפך שחל אצל החוזר בתשובה ביחסים שבינו לבין קונו: "אמש היה שנואי לפני המקום, משוקץ ומרוחק ותועבה והיום הוא אהוב ותומד קרוב וידיד; אמש היה מובדל מה' אלוקי ישראל וגו' צועק ואינו נענה וגו' ועושה מצוות וטורפין בפניו וגו' והיום הוא מדבק בשכינה, שנאמר: "ואתם הדבקים בה' אלוקיכם; צועק ונע-נה מיד וגו' ועושה מצוות ומקבלין אותן בנחת ושמחה שנאמר (קהלת ט, ז') "כי כבר רצה האלוקים את מעשיך".

על ידי התשובה נפתחים לפני האדם פתחי-טהרה, נוצרים חד-שים להזדכות והתעלות דרכים חדשים להתקרב לבורא ולהדבק בו. "מכל חטאתיכם לפני ה' תטהרו" — כל משמעותה של התשובה היא הטהרה לפני ה'. ההזדכות מן החומר העכור מן החטא המטמטם ומסתיר אור ה'. על ידי התשובה וזכה האדם לגלוי פנים להשקיף את דרך ה' לנוכח פני ה'.

זה הרמז בפסוק: "כי ביום הזה יכפר עליכם" — עיצומו של יום מכפר על מה שעליכם, היינו שמסלק ומבטל את הרע והקליפה שנצרו כתוצאה מהחטא והפגם שהוא המתע אתכם מלראות את דרך האמת, וממילא "לטהר אתכם" — בנקל הגיעו לידי טהרה וחיכוך... וכל זה בתנאי "מכל חטאתיכם לפני ה' תטהרו" היינו שתעשו תשובה שלימה לפני ה' קודם כניסת יום ה' היום הקדוש הנורא (מהר"ש מבעלזא ד"ע).

זהו סגולתו של יום הקדוש שהוא שיאו של עשרת ימי תשובה שקדמו לו. הרחמן הוא יכונו להתכונן כראוי וכיאות לקראת הימים הנוראים כדי שנוכה להטהר בתשובה כראוי באמת אמן.

מחרוזת פנינים ליום כפור

אהרן סורסקי / מחרוזת הנצח

קדום כל נדרי פתח הצדיק רבי משה טייטלבוים זצ"ל, מאוהל, בעל "ישמח משה":

— אחינו בני ישראל, שימו לב שבקיטל לבן זה שאנו לובשים נלך לעולם העליון ליתן דין והשבון. על כן נדמה בדעתנו כאילו אנו עומדים כבר לפני כסא הכבוד, ונתחרט חרטה גמורה. שכן בשעה שכבר עומדים שם, מתחרטים באמת, אלא שאין חרטה מועילה לאחר מיתה — עכשיו עדיין היא מועילה.

★

סח הסבא קדישא רבי מרדכי מלכוביץ זצ"ל:

— מקנא אני בשברון לבו של מחזן הריזזיים היום, שכל ימות השנה נוטל לו מעט קמח מן השקים של הלקוחות ואופה לו חלה קטנה, כשמגיע ערב יום כפור מזכר בזה ולבו נשבר מאד מי יתן היה לי שברון לב כזה...

★

רביט ישראל בעש"ט זי"ע בא לעיר אותו קדום ר"ה. שמע בעיר כי הרב הוא בעל תפלה וביום הכפורים הוא מנגן את הזידויים בניגונים שמחים. שאל אותו לפשר התנהגותו המוזרה.

עבד המלך הפחות ביותר — השיב הרב — המנקה את החצר מכל סיגופת וחלאה, בשעת מעשה הוא מזמר ניגונים עליזים, כי כותח מלאכתו לעשות מתת רוח למלך. גם המלך שמח באותה שעה. אמנם זבל הוא ומעלה צחנה, אבל כפת עוקרים אותו מכאן, ושוב לא יהיה...

★

תלמידו הצדיק רבי דוד פוזקס זצ"ל שמע בליל יום הכיפורים מפי החזן הצדיק רבי מרדכי מואסלב זצ"ל את הזידוי "אשמנו" בניגון נפלא. מיד קרא:

— רבונו של עולם! אילולא חטאו ישראל, מהיכן היית נוטל "אשמנו" מתוק כזה...

★

בערב יום כפור פתח הרה"ק רבי ישראל מרדזין זי"ע ואמר:

— רבונו של עולם! "למשפטיך עמדו היום" — ישראל עמדו היום כביכול לשפוט אותך — "כי הכל עבדיך" — שכל מה שעובר עליהם הכל מחמת שהם עבדיך...

★

הוא היה אומר:

— בן מלך אחד היה חביב על אביו ומשתעשע עמו תמיד. פעם הביא לו תפוח זהב, כיון שפשט ידו לקבלו החזיר אביו ידו. התינוק המתאוה לתפוח, שחכם היה, קפץ וביזיק על הפיו, ואביו נאלץ ליתן לו שלא תהא ברכתו לבטלה.

כשישראל מברכין ביום הכפורים "מלך מחול וסולח לעוברי-בשם ומלכות, מוכרח השם יתברך למחול לנו, שלא תהא ברכתינו לבטלה...

★

סח הס"ק רבי אברהם מסלונים זי"ע בעל "יסוד העבודה":

— מלך אחד עשה סעודה גדולה לכל אוהביו. אין זה לכבודו ששייריי הסעודה יושלכו לאשפה. מרוב מאכלים וממיעוט פיות אוכלים נאלצו להאכילם לאסירים. אף אותה, כביכול, רבונו של עולם! "וסלחת לעוני כי רב הוא" — הנך מוכרח לסלוח לי — כי רב הוא — שכן מדת סליחתך גדולה כל כך, ותליך לסלוח גם לפושע הגדול ביותר...

★

הצדיק רבי לוי יצחק מברדיטשוב זי"ע היה רגיל להתחטא לפני המקום, כך היה אומר:

— רבונו של עולם! אנו מליאי עון, וכי כמה כל גדלו של לוי יצחק ואפילו הוא מלא עון?! אבל אתה מלא רחמים, ואתה אין סוף, אם כן גם לרחמיך אין סוף...

★

דרש הרבי ר' שמעלקי מניקלשבורג זצ"ל:

— כן מלך סרח על אביו, היה אחד הממונים מלשין עליו תמיד. פעם נטע המלשין מחוץ לעיר. מיד רץ הבן אל אביו ובכה לפניו שמתחרט, חפץ לשוב אליו. מיד נכמרו רחמי האב.

גם ביום הכפורים, אין לשטן רשות להשטין, וכל הרוצה יבוא אל המלך...

★

אמר הרבי ר' משה מקובריץ זי"ע:

— בכיות וילולת בבתי ישראל בערב יום כפור על שום מה? שכן השטן אינו רשאי להסטין ולהטיח ביום הקדוש. כיון שמגעת שעתו לפרוש, צרה עינו בהם, והריהו מניח להם קצת מרה שחורה. לאמתו של דבר, אין תשובה כי אם מתוך שמחה ובטחון כי ביום הזה יכפר עליכם...

★

סח האדמו"ר רבי אברהם מסלונים זי"ע בעל "בית אברהם":

— כתוב: לפני ה' תטהרו. ועוד כתוב: מקוה ישראל ה'. כשם שאדם מטהר גופו במים, וכשם שהקב"ה מטהר את ישראל, יש ביד האדם ליטהר במקוה טהרה נוסף — ישראל! כשמתחבר ומיחד לבבו באהבה עם ישראל.

אכן, מה מקוה אינה מטהרת עד שיטבול כל גופו ויתכנסה במים, אף אחדות ישראל אינה מטהרת עד שיבטל ויכניע עצמו כליל, ולא יחס לבבו מאחיו...

★

אל הרבי ר' שמואל מסלונים זי"ע נכנס אברך אחד קדום "כל נדרי" חזיקה את צערו:

— רבי, מכף רגלי ועד קדקדי אין בי מתום, במה יחזיקה עבד אל אדוניו, ובאיזה פרם אתייצב לפני המלך ביום דין?

— "אף אני שדדי באותה מבוכה" — נענה לו הרבי, תוך כדי דיבור טפח על כתפו, חיבקו ונכנס עמו להתערב בתוך הקהל — רק עם יחדים ביחד, עם יחדים ביחד...

★

כתב הגה"צ רבי יצק וולשיין הי"ד, משרשוב, בספרו ונזרת יצחק (עמ' קי"ט): שמעתי מעשה ברבינו חיים עזר מוילנא זצ"ל ששאל אותו ביטו הגר"א אלוזנן והסרכן (הי"ד), אחרי יום הכפורים, איך עבר עליו הצום? ורבי חיים עזר השיבו: "הצינני של התענית לא הכביד עלי ביותר, אבל מהיכן נוטלים הכחות לסבול את הצער שממלא אותי השבון הנפש כשאני מגיע ל"על חטא"... לודדיים..." ואם רבי חיים עזר הגדול כך אנן מה נעני אבתריה.

★ ★ ★

ביום הכיפורים האחרון לחייו, שנת תר"פ, בעיר קייב, השמיע הגה"צ רבי יחזל מנחם-הרוק זצ"ל באזני תלמידיו דברי בבשין והתעוררות. לפני "כל נדרי" קם והכריז קול גדול, שרבי איצילה מפטרבורג זצ"ל היה אומר, כי לפני "כל נדרי" ראוי לכל אדם שיקח בדכות פרוטה מבני ביתו ומידידיו, כי "מי יודע מה יתרחש עמו בשנה העתידה..."

אחר-כך, בתפלה לסיפתא דשמיא, כשהגיעו ל"אביו מלכנו קרע רוע גזר דינו", עמד שוב לדבר אל הקהל ואמר, שהגזר דין הנורא מבל הוא, כשנגזר על האדם להישאר כמות שהוא — ואין מספיקין בידו להשתנות.

★ ★ ★

במוצאי יום-כיפור ראו תלמידים את הגה"צ רבי אלחנן הסרמן הי"ד, שהוא שרוי בבדידות הדעת, בניגוד לאורחת האימה שהיתה נסוכה עליו ביום הקדוש בוער. הרהיב מישהו ושאל אותו: לשמחה מה זו עושה? השיבו רבי אלחנן: "חדל אמוד שאם מת אדם בערב יהכ"פ סימן רע לו, מת במוצאי יהכ"פ סימן יפה לו, שנמחלו עוונותיו, ומה הדין כשמת בעיצומו של יהכ"פ? הוה אומר: ספק! לפיכך, כל עוד שלא יצא אותו ספק מלבי, לא נתישבה דעתי... עכשיו נתישבה... הלא אין שמחה כהתרת הספיקות...

מחיכון למד רבי אלחנן, שכל מי ששבק חיים בעיצומו של יום הקדוש, מידי ספק לא יצא? אמרו: עניין זה עמד עליו, כשמצא ראשונים, ואפילו אמוראים, שפקפקו ברעתם אם יהכ"פ מכבר בכל שעה או בסופו בלבד. כשקרא ב"אגרת רב שרירא גאון" אודות פסיקתם של רבנן סבוראי, שבשנה פלונית "שכיב" רב פלוני, בוואריך פלוני "שכיב" רבא פלוני, הגיע לפיסקא ש"בשנת תתכ"ב ביום כיפור היה ועמא ושכיב רב אחאי" עמד ותמה: איזה דעה היה בפסיקתו יותר מבכל הנפטרים? חזר וישב, כי רב שרירא גאון בראי סבר כדעת האומרים שאין יהכ"פ מכפר אלא בטוב,

אם כן, מי שמת באמצע יום הקדוש היכן רע לו, ובכדי שלא לפגוע בכבודו של רב אחאי נהזר רב שרירא גאון והוסיף "ותה ועפא", כלומר, היה אז בעולם עידנא דריותא הזמכם נתפס בגלל עוונות הדור — אך לא היה ראוי לכך בשביל עצמו.

★ ★ ★

כתב הגה"צ רבי נפתלי אמסטרדם זצ"ל מאבות המוסר בליטא: שמעתי מרבינו ישראל סלנטר זצ"ל, כי צריך להתפלל בציבור ולבקש רחמים על כך, שאותה מרגלית טובה שנתן הקב"ה בעולמו, הוא יום הכיפורים, לא יעבור עלינו בלא רושם ח"ו אלא נשוב בו בתשובה שלמה.

סיפר הצדיק רבי זאב מדיטומיר זצ"ל, בעל "אור המאיר":

— הצדיק ר' לייב "שומר שבת", נהג היה בשנה שיום הכפור-ים חל בשבת, להכין כל צרכי סעודה לכבוד שבת, ובליל יום הקדוש היה יושב אצל השלחן הערוך ואומר:

רבונו של עולם! מצדי אין שום מניעה, תפץ אני לעבוד את השבת כאשר צוית, אבל אתה אמרת להתענות היום. רצונך כך — מניח לייב את הכל, כרצונך...

★

סח הסבא קדישא, רבי מרדכי מלכוביץ זי"ע:

— התענית ביום כפור הוא צרי וכמ-מרפא לכל האברים!

★

בנו של הסבא, הצדיק רבי נח מלכוביץ זי"ע היה אומר:

— צאו וראו כמה אוהב הקב"ה את ישראל. הרי יום-כפור שהוא יום אחד בשנה שנצטוינו עליו בתורה להתענות וגם כל זאת, למען לא יקשה עלינו התענית, ציוה לאכול בתשיעי ולאחור כדי לסבול את הצום, ולא עוד אלא ש"כל האוכל בתשיעי מעלה עליו הכתוב כאילו התענה השיעי ועשירי"...

★

סיפר המגיד מרילדניק, רבי ישראל בנו זצ"ל, תלמידו של הרה"ק רבי מרדכי מטשרנוביל זי"ע:

— המגיד הקדוש רבי נחום מצ'רנוביל זי"ע דרש על דברי הגמרא "יום כפור ככפר לשבים ולשאינם שבים", היינו אף לחטאים שאין תשובה מועילה להם, ומהרי המגיד רבי מרדכי מצ'רנוביל, בנו של רבי נחום, סיפר לי כי בשעה שאביו דרש כן יצאה בת-קול מן השמים והכריזה: — הלכה כבחום!

★

בערב יום כפור, בתוך הסעודה, בכה הרה"ק רבי צבי הירש משרת זצ"ל פרימטב ואמר: אין לנו בושה לגלות מה שעשינו. אח"כ פתח ואמר: אנו אומרים בפזמון היום "רצה צום עמך אשר דמו לך מקוה", הגם כי אינו צום, ואסור בו להתענות, אך הירא מיום הדין הגדול בבואו לאכול בערב יום כפור — מתהפכת אכילתו במעיו כאילו מקריב דמו ממש.

★

לפני "כל נדרי" דרש הרבי ר' שמלקי מניקלשבורג זי"ע לפני עדתו:

— אחי ורעי: דעו נא כי הבכיה שאנו בוכים היום — אם דרך עוצב בה לא תצלח, כי אין הבכיה שוה אלא מתוך שמחה של מצוה. ואין שמחה גדולה משמחת היום בו זכינו לכפש כל עקמומיות שבלב בכח התשובה ולהתקרב אל אביו שבשמים שיהו פשוטה לקבל שבים. על כן תהיינה כל בכיות שלנו היום — בכיות של שמחה, ככתוב "יגילו ברעדה"...

★

הרבי ר' אלעזר מגדל בידדמן זצ"ל בנו של הרבי ר' משה'לי מלוב זי"ע, היה מקבל על עצמו יסורים של אהבה כל ימי. ובכל יום-כפור, משהגיע בתפלת ערבית לפסקא "וכה שהשאתי לפרך מחוק ברחמיך הרבים אבל לא על ידי יסורים וחלאים ורעים", היה אומר "ואפילו על ידי יסורים וחלאים ורעים"...

וכנו הרבי ר' דוד'ל בידדמן זצ"ל מירושלים. ממשיך השושלת הקדושה, אף הוא נהג היה לומר כן.

★

חסידים מספרים: רבי יעקב, אביו של הרה"

כ"ק האדמו"ר ממחנובקא זצ"ל - שנה לפטירתו

רעיא מהימנא

מאת ש. חסיד

ראה הקב"ה שצדיקים מועטים הם, עמד ושתלם בכל דור ודור... שנה כבר חלפה מאז נסתלק מאה־ני, אחד מאותם הצדיקים. שריד "הכרשתל" עוד מדור דעה, משיירי כנסת הגדולה — אשר הד קדומים היה כשוך עליו, צדיק וקדוש — אכר אפך את כולו, בצנע של מיהודיים — — —

לא נתיימר לחדור אל הנסתר המרובה, — רק מעט מן אותו טפח מגולה אשר הכו עינינו לראות ואזנינו לקלוט.

תפארת בית אבות

ארבעה בנים הניח אחריו הצדיק רבי יצחק מסקורא זצ"ל בנו של המגיד מטשרנוביל. כצדיקים וקדושים, הבכור שבהם היה הצדיק רבי אברהם יהושע השל זצ"ל, אשר נולד לאביו בעת שהיה כבן ארבע עשרה שנה בלבד. כבר מצד עידונו התמרסם בגודל צדקותו וקדושתו וכשבולטת במיוחד היתה הנמדתו המופלגת בחרדה, בצורה של אנושית, היה יושב ושונה בהרה ללא שום הפסק, וכפי שאביו הק' היה מכנהו: "מיין ווילדער מתמיד"! ! ספרה הרבנית אשת אחיו מהר"ד זצ"ל שפעם ראו את מהר"ה יושב ולומד בהתמדה בליל פורים מאחרי קריאת המגילה — ללא הפסק — עד לקריאת המגילה למחרת, ובסקורא כידוע היו קוראים את המגילה אחה"צ...

אביו הק' שהי' מחבבו ביותר ה משכחו ומרבה לדבר על גדולתו, פעם בחג השבועות הניח עליו: "מיין יהושע השל האט הייי נט מקבל געטען די תורה כתתיתה בסיני! ... (ובי קיבל היום את התורה — כתתיתה בסיני!...) ושוב, פעם בעת אשר ישב אצל שולחנו של אביו הק' — נרדם, קרא עליו אביו הק' את הפסוק: מתוקה שנת העובד! הוסיף: עהר איז מיד פין תורה ותפילה!...[הוא עייף מעסקו בתורה ובתפילה!...]

עוד בחיי אביו דבקו בו חסידים רבים והוא היה להם למורה הדרך. ואף אביו הק' הסמיכו לכך ואמר לו: "דך כידי ופיך כפי"! וסיפר נכדו כ"ק אדמו"ר זצ"ל שהיו מקומות אשר שם התגודדו בעיקר חסידים של מהר"א הכאשר הגיע לשם אביו מהר"י היו קוראים לו: דער רעבב"ס טאטא! ... [אביו של הרב"!] — עד כדי כך!!...

כמו כן נודע עוד בחיי אביו כפועל ישועות גדול. סיפר פעם נכדו רבנו זצ"ל שפעם הגיע אל הרה"ק ר' איציקיל זצ"ל יהודי חולה אשר הוקק לנטוע לרגע — לדקדש ברופאים הגדולים שם אשר בבראו לעידם. שדה הנמצאים שם. ולפני נסיעתו בא לבקש ברכה. כשיצא מהמר"י, נכנס היהודי אל בנו מהר"א, ע"מ להפרד לפני נסיעתו, וכשש־מע המר"א את סיפורו של היהודי, ביקש ממנו שיחשב כמה צריך לעלות לו כל הוצאות הנסיעה, לאחר שנקב היהודי בהסכום, אמר לו המהר"א: תן יל" את הסכום הזה, ותתרפא! וכן עשה. לאחר מכן כשנודע מזה לאביו הק' קרא לו ושאלו: הכיצד לקח סכום כה רב מהיהודי!! ענה לו בנו מהרא"ה בתמיהה: וכי מדע יקוק היהודי להרפא סכום כה נכבד — עבור נסיעה וחופ־אים???!!! שיתן לי את זה לצדקה עבור הכנסת כלה, ויתרפא! וכן הוה...

אמר לו הילד: אומרים בשם הרבי ר' ברוכל זצ"ל שהקשה על מה שאנו אומרים כליל שבת לפני הקידוש: מרה אני וכו' על כל החסד אשר עשית עמדי ואשר אתה עתיד לעשות עמי — והקשה: התינח על מה שמודה על החסד שה' עשה אתו, ניחא. אבל על החסד שה' עתיד לעשות, המה־מדע יש להודות כבר מעכשיו, הלא מספיק להודות לה' — כשיעשה את החסד? והשיב: דאולי בעת ההיא יהיה ח"ו חולה סדל, ולא יהיה לו עוד דעת צלולה להודות, ולכן כבר עתה הוא מודה על כן... וכששמע המהר"י את דבריו נכדו הילד, נענה ואמר: "לית תפיסא"!.. האסט נישט קיין סי־פוס... ואכן מיד לאחר שיצא המהר"י מהבית ירד החום והבר"א כלל...

בעת שהגיע לפרקו, נשא את נכדתו של הרה"ק ר' אהרן מס־טרובל זצ"ל, אשר גם נתגדלה בביתו של הסבא הגדול. באותה עת כבר לא היה הסבא ר' אהרן זצ"ל בחיים, וסיפר כ"ק אדמו"ר זצ"ל: שבעת החתונה התבטא המהר"י מסקורא ואמר: "חבל שאחי רבי אהרן לא ראה את החתן — שכן הוא הרי מבין על פרמיות של האנשים"...

לא יפלא איפוא שלאחר פטירת אביו, דבקו בו חסידי אביו הכ־תידהו למנהיג העדה, על אף שהיה אז אברך צעיר לימים, כבן שלושים שנה בלבד. החסידים ובהם גם גדולי תורה וחסידים ישישים שזכו עוד להסתופף בצל קדניו הק' — דבקו בהרבי הצעיר בהתבטלות עצומה, הבינו ביראת הרממות, אל מול עבודת ה' הנ־פלאה והמופלאה שראו אצל רבם. תפילותיו היו בהשתפכות — עד כלות הנפש ממש. לא אותת קרה אשר באמצע התפילה נפל החתי־לף. וכך גם בכל עניני העבודה, גשמיים ורוחניים. היה עובד את ה' בסמירות נפש ממש. אכילותיו היו מועט שבמועט וגם את המעט הזה היה בולע בצורה שלא יוכל להנות ממנה. וסיפר ניגו כ"ק אד־מור שליט"א ממחנובקא, שגופו הקדוש התרגל כל כך להסיגופים — עד כדי כך — שבכל פעם טרם שהיה ניגש לאכול, היה מרכיח לטעום מעט יי"ש בכדי לעורר את פעילות המעיים — שיוכל לעכל את האוכל. הרופאים שחששו לבריאותו צוו עליו שימנע מסיגופים — אך נופו הק' כבר לא היה מסוגל להנות מהעולם הזה. סיפר הרה"צ היישיש ר' אברהם אהרונבין זצ"ל מירושלים אשר הזקק לנטוע לרגע — לדקדש ברופאים הגדולים שם אשר בבראו לעידם. שדה הנמצאים שם. ולפני נסיעתו בא לבקש ברכה. כשיצא מהמר"י, נכנס היהודי אל בנו מהר"א, ע"מ להפרד לפני נסיעתו, וכשש־מע המר"א את סיפורו של היהודי. ביקש ממנו שיחשב כמה צריך לעלות לו כל הוצאות הנסי־עה, לאחר שנקב היהודי בהסכום, אמר לו המהר"א: תן יל" את הסכום הזה, ותתרפא! וכן עשה. לאחר מכן כשנודע מזה לאביו הק' קרא לו ושאלו: הכיצד לקח סכום כה רב מהיהודי!! ענה לו בנו מהר"א בתמיהה: וכי מדע יקוק היהודי להרפא סכום כה רב — עבור נסיעה וחופ־אים???!!! שיתן לי את זה לצדקה עבור הכנסת כלה, ויתרפא! וכן הוה...

ואף אתה כן, כשתשתדך עמנו תושע בבן זכר. ואכן תקופה לאחר שהמהר"ם לקח את בנו של המהר"ד לחתן — ביום כ"ד אדר תת"ה — נולד לו בנו יחידו הוא רבינו זצ"ל, אשר שמו נקרא בישראל "אברהם יהושע השל" ע"ש זקנו הנ"ל. באותו תקופה זמן קצר לאחר מכן הנתיק המה־ר"ם את נשמתו מסקורא לעיירה סמוכה "מחנובקא".

בצאן בצאן מקספיה ידע, כבר מילדותו נודע כבעל אופי חזק ביותר, היודע מה חובתו בעולמו, ובו בתקיפות לכל תענוגי העולם. וכפי שסיפר הרה"ק רבי יעקב יוסף מסקורא זצ"ל — שהכיר את רבינו בימי בחרותו — כי יצאו מבנים את רבנו "עמוד הבהל" ע"ש אופיו החזק.

דבוק היה בתורת ה' — יושב לו בפינתו —ועוסק בה יומם ולילה בהתמדה לא רגילה. אחד מישישי החסידים שנשאל אם זכר דבר מה מימי צעירותו של רבינו, השיב: דבר אחד זכור לי: שלא פסק פומיה מגידסא ממש: — ביום ובלילה תמיד ראהו יושב ליד הגמרא ולומד!!

אביו הקדוש שהעריכו ביותר היה מדריכו ומכותבו על כל צעד ושעל, אף היה לומד אתו שיעור קבוע בילדותו בנוסף ליתר המ־למדים עמהם. למד. עוד בהיותו ילד קטן לקחו אביו הק' לחדרו שיהיה סמוך אליו, אף ישן בחדרו של אביו.

מאידך — רבינו כבר מילדותו דבק באביו הגדול והיה חרד למצוא פיו. סיפר רבינו לאחד ממשמשיו, שבהיותו ילד קה פעם שלא רצה ללכת לטבול בהמקוה — היה זה באחד החגים. ציבור גדול של חסידים הגיע למחנובקא, ומי המקוה — אשר היתה ללא ריצוף — נהפכו ממש לבוץ. רבנו שמסבנו איסמנים היה — כפי שסיפר — לא יכל להכנס להמ־קוה. אביו הק' כשנודע לו על כך הורה לו ללכת לטבול, — מיד שמשע כן, לא התמהמה שניה, ורץ הישר לטבול. כשנשאל ע"י המשמש כיצד יכל להכנס, השיב רבנו בתמיהה: מה השאלה? הרי אבי צוה... ושוב, באחת ההזד־מנויות ששוחח רבינו מאביו הק' וכן מדודו זקנו המהר"ד מסקורא זצ"ל, החבטא עליהם רבינו: זכיתי להכיר שני יהודים גדולים! אך מיד הוסיף: חסיד — היתי של אבי!...

בכלל, דבקותו של רבנו באביו הק' היתה מופלאה ומפליאה ביו־תר. בכל הזדמנות עד יומו האחרון ממש, היה רבנו מדבר על אביו הק' בהערצה נדירה ביותר, וכפי שהתבטא פעם שלא תולף יום שלא חושב על אביו [— מעניין, כי בתחילה התבטא רבינו שלא עובר יום שלא זוכה "לראות" את אביו הק'. והמשמשים ששמעו כן יצא מפי קדשו — התפלאו, שכן רבנו שהיה מרבה להסתיר את עצמו לא השמיע מעולם דיבורים מסוג זה, ולכן ניסו להתפס ולדבר על כך, אולי רבינו יגלה עוד משהו על עצמו, אך רבנו מיד סיבב את דבריו והסביר שבכל יום הוא "חושב" על אביו...]

את גודל ההערצה וגודל הה־ערכה שרחש רבינו לאביו הק' אפשר לראות מדבריו הק' שהש־מיע כמה שנים קדם פטירתו, בסעודה שערך רבנו בט"ו בשבט לאחר פטירת אביו הק' בי"ז בכיסלו תרמ"ה החל המהר"א לנהל את עדתו ברמה בסקורא במקום אביו. אך, לא זכה להאריך ימים על ממלכתו. וכעבור שנה ומחצה בנו כסלו תרמ"ז עלתה נשמתו למרומים.

הרה"ק ר' יוסף מאיר ממחנובקא זצ"ל

החסידים שהיו דבוקים אל המהר"א הכחידו ודבקו בבנו הרה"ק רבי יוסף מאיר זצ"ל, אשר בכמשך הזמן התפרסם ביותר עד שבאזור אוקראינה כה התגורר היו מכנים אותו "הבעש"ט השני".

כבר בילדותו ניכאו לו גדולות סיפר על כך פעם בנו כ"ק אדמו"ר זצ"ל ממחנובקא: שנים רבות עברו והמהר"א לא זכה לזש"ק, ועל פי עצת אביו נסע המהר"א לבקש את ברכתו של דודו הרה"ק ר' משה מקראשוב זצ"ל (שהיה אחיו של המהר"י מסקורא) שאבן ביתו בזש"ק, וציוה עליו שיקרא לילד הנולד "מאיר". כשנולד הילד, בעת נתינת השם, הוסיף לו זקנו מהר"י גם את השם "יוסף". אחד מן החסידים שהיו עדים לשאול לפשר השם הזה, ענה לו המהר"י: "מאיר — שיאיר את העולם... ויוסף שיוסיף להאיר עוד כהנה וכהנה"!...

ואכן כבר משחר ילדותו ראו הכיריו כי כי לגדולות נוצר. עוב־דות רבות סיפרו זקני החסידים על המהר"א אשר עוד בהיותו בימי נעוריו התבוא כאחד מצדיקי הדור. וסיפר פעם בנו כ"ק אדמו"ר זצ"ל ליבלחט"א כ"ק אדמו"ר מגור שליט"א אשר עוד בהיותו בימי שפעם בהיותו ילד קטן נחלה במחלת הטיפוס — מחלה קשה ומסוכנת בימים ההם, ושכב אז עם חום גבוה מאוד, כאשר בא אליו סבו המהר"י זצ"ל לבקרו, גם המתנגדים שאחד מגאוני הדור בא לעידם, והיו גם הם באים לבקש ברכתו, וגם שיפשוט להם את הקושיות והספיקות שלא הצ־ליחו לפשוט לבדם.

וכגדולתו בגלה כך גם גדולתו בתודת הנסתר. בנו כ"ק אדמו"ר זצ"ל הפליא רבות את גדולתו של אביו גם בתודת הנסתר. וסיפר פעם. שבעת שהגיע בפעם הרא־שונה "סידור הרש"ש" לאיזור מגורהם, הביאו את זה בפני אביו המהר"ם, ולאחר שעבר על כולו בזמן קצר, התבטא: "לא מצאתי פה דברים חדשים — אך הוא סודרו היטב"!...

קדושתו הצעומה, בצוותא עם פרישותו מהנאות העולם, עבדותו את ה' במסירות הנפש, ביחד עם גאונתו ובקיאותו המופלאה בכל חדרי התורה, ובנוסף לכך "אהבת ישראל" שיקדה בלבו — הביאו להתערצה המופלגת לה זכה בכל רחבי אוקראינה, עד שכאמור היו מכנים אותו "הבעש"ט השני". אף גדולי וצדיקי דורו היו מזכירים את שמו ברטט וכסילודין והיו מפליגים בגודל קדושתו. כ"ק אדמו"ר מהר"ד מבעלז זצ"ל שהיה מחותנו היה מרבה להפליג בשבחו, פעם קרא לחתנו כ"ק אדמו"ר מהר"ב מסעטס וידניץ זצ"ל ואמר לו: "בא וראה לך יהודי שלא טעם מימיו טעם חסא"!... כשהוא מצביע לעבר מחותנו המהר"ם — — —

לידתו של רבנו

שנים רבות עברו אחרי נישואיו, אך המהר"ם לא זכה לבן זכר. כאשר עמד להשתדך עם דודו המהר"ד מסקורא זצ"ל, אמר לו דודו הק': מחותני הרה"ק ר' יעקב ליבלה בן המגיד מטרסק זע"א גם לא זכה לכן זכר, אך לאחר שהשתדך עמנו — נטע בבן זכר.

המהר"ר זצוק"ל עם האדמו"ר מקוידנוב — לפחות עלמנו ארצה

יום הצלתו מהגלות הקומניסטית, בסעודה זו שבה הכריז רבנו על רצונו להקים ישיבה, הרבה לדבר על אביו, נצטט רק משפט אחד המראה את הערצתו הנדירה לא־ביו. וכה אמר: "איך האב א' רעכט צו זאגען, אז מיין טאטע, איך דיינע צייטען, איז בעזעהען א' חד בדא"!!... — ולאחר כמה שניות הפסקה, הוסיף: אין אלע עניינים!!... (— "יש לי את הר־כולת לומר, אשר אבי בדורו היה: חד בדא"!! בכל הענינים!!...) ורק מי שזכה להכיר ולו במעט את רבינו — את גודל מדת האמת שהיתה בו, וכיצד סלד מכל נחמא ואפי' הקטנה ביותר — יודע להעריך את ערך ומשקל הדברים שיצאו מפי רבינו.

מנהיג על העדה

ביום כ"ט אב תרע"ז דעכו המאורות בשמי מחנובקא — רבם הנערץ עלה לישיבה של מעלה כשהוא בן שישים שנה ב"יוק. בלבות החסידים השברום לא היה ספק, מי הוא הראוי לעטר על ראשו את כתר מנהיג העדה, והכ־תירו מיד את בנו רבינו זצ"ל, כשהוא באותה עת בחור חתן בשנת העשרים ושתים לחייו בלבד [הסיבה לדחיית נשואיו ראה במ־סגרת]

רבנו שעולמו חרב עליו עם פטירת אביו — לא היה שלם עם הכתרתו, קם ונסע אל דודו זקנו כ"ק המהר"ד מסקורא זצ"ל, כשבא, כיבדו — דודו המהר"ד — לשבת, אך רבנו ממרר בבכי ואינו מוכן לשבת. ודודו המהר"ד קורא לעברו: "יונגרמאן, יונגרמ־אן! איהר זענט ראי צוי זיין אויפן טאטנס פלאץ"! [אברך, אברך! הנך ראוי למלא מקום אביך!] המשיך דודו להשמיע באזניו כמה מאמרי חסידות. שרבינו היה חדר־ש בזדרו, ראיתי שמבאוביו נטבים, ואינו יכול להמשיך לישון. ניסתי בכל האמצעים, בכדורי שינה וכדו', להביאו אולי בכל זאת ידום. אולם דבר לא הועיל, רבנו בתוקף עומד על שלו שרוצה לקום וללמוד: "אם איני יכול להודם למה לי לשכב כאן?" — קבע רבינו, וכיון שלא היה אור חוזק בחדר השני, ביקשני לקחתו לחדל — שם היה. אור עמום, וראה זה פלא, הוא למד רצוף עד 6.00 בבוקר, עת בא המשב"ק לקחתו להמקוה, וכל מבאוביו נמנמו וד־עלמו כאילו לא היה!...

באחד הזמנים שכב רבינו בחדרו, תקפהו יסורים נוראים. באותה עת היתה דלת חדרו פתו־חה, "יקול התורה" של בני הכלל הלומדים בבית המדרש הגיע עד עדיו, נזנה רבינו, והתבטא: "אני מודה את עצמי כאשר אני שומע שיושבים ולומדים — זה טוב עבורי יותר מכל הרפואות"!!...

— — — עד יומו האחרון, ממש, היה כפיו בקשה אותו ו־חיקה: "אנא הישיבו אחזי על כמא, בכדי שאוכל לשבת וללמוד". ואפי' בשכבו על ערש דוי, עת נשמתו היתה תלויה בקצה חוט השערה — כאשר הגמ' היתה נפתחת, לא ניתן היה להאפיק באיזה מצב נמצא גופו הקדוש — — —

— — — נגעו, ונגעו — —

— ועדיין לא נגעו במאות — — — ולו, בטפה הקטן שלא הצליח להמתיר — — זכותו תגן עלינו ועל כל ישראל.

בית צדיקים יעמוד לעד — —

— שלשלת החוב של הזיכל הקו־דש מחנובקא, נמשכת — בהתנת ממלא מקומו, נכד אותתו, כ"ק אדמו"ר שליט"א. תערב נא עוזיר־תינו כי כימיו ובימינו נרושע בזר־שתת עולמים.

— בהתבא ובפחד, שמא יפחיבו אותם, ויפריעו את שמחתם... — היו זוכים להופעתו של רבנו, אשר בעצם הופעתו היה משרה שמחה ועודד. התבטא פעם רבינו: לא היה כמעט חתונה של יהודים שומרי תורה בכל האזורים שיכלתי להגיע — שלא הייתי המסדר קידושין!... רק מבעי היה, אשר בחתונות של יתומים שרבינו הרבה לדאוג להם — היה רבנו לא רק המסדר קידושין, אלא בצוותא עם הרבנית שימשו גם כשושבינין...

כאמור, היה רבינו מתנהג בר־הידות יתירה בכדי לא לתת פתח לעלילה, מסיבה זו נמנע גם רבינו להפגש עם תיירים יהודים שבאו מארצות המערב על אף בקשתם. אחד הרבנים מצאצאי בית משר־ניבל שהגיע מארה"ב לביקור ברוסיה. סיפר, כי רבינו הסכים לשוחח עמו רק בתוך מי המקוה, שם יש תקה שלא יבחינו... ואולם כאשר היה הדבר נוגע לטובת הר־הדים — אזי היה רבינו מפקיר את עצמו כליל ולא היה חושש כלל. למשל, קשריו הרבים עם אנשי "שגרירות ישראל" — דבר אשר חמדת ומסוכני הרבה יותר מאשר להפגש עם תייר מהמערב, שכן בכל מדינה אפי' הפתוחה ביותר, ידוע שאנשי שגרירות חשודים על ריגול, ולכן יש מעקב צמוד לכל אנשי שגרירות, על אתת כמה וכמה במדינה כמו רוסיה ועוד שגרירות כמו "שגרירות ישראל" אשר כפי שמספר אחד מאנשיה: על כל מכונית שיצאה מהשגרירות יצאה צמוד לה מכו־נית של הק.ג.ב — הם ידעו שא־נחנו יודעים על כך, אך לא הת־רגשו מזה כלל!... — אתם היה רבנו מרבה להפגש כאשר רוב הפגישות נערכו בביהכנ"ס, שעה שהציבור לא היה בו. בפגישות אלה היה רבנו מסתתם ומדריכם כיצד לפעול למען טובת היהודים. פעולות אשר אנשי השגרירות סועדים גם כיום שעדיין השתיקה יפה להם...

מאפילה לאורה

ביום חמשה עשר בשבט שנת תשכ"ד, נבקע שער מסך הברזל, — רבנו זכה להשתחרר מעול השעבוד, ולעלות לארץ הקודש — — — יהודי רוסיה לא ישכחו לעולם — את מעמדי הפרידה: — כאשר בצוותא חדא עם השמחה על ההצלה — שימש בערבוביה צער הפרידה, הרגשת היתמות, דמעות הגיל שנראו על פניהם, היו מעורבים ברמעות היגון והכאב — — —

בתגיעת סיום השי"ש בשנת תשכ"ח בבני ברק

יוד!! ואסור להתפעל מהם כלל!!... — כאן סיפר לי רבינו כי במשאל האולכלסין שהיה נערך פעם בעשר שנים בהרבי ברה"מ — בו היו באים לכל בית ושואלים על כל הפרטים — הגיעו אליו, וכששאלו אותו על מקצועו, ענה: "צדיקות"!!... (— צדיק) — תשובה שיש בה בכדי להתגרות בהם, אך הרבי לא פחד כלל, וסיפר לי — בכדי להראות שאסור לה־תפעל מהם...

מעניין — גם בפספורט של רבנו היה רשום: המקצוע: צדי־קות", והיו זמנים שבשל כך רצו להתנכל לו גם בדברים שבגבלו בסכנה, אך רבנו לא נעתר להפצ־רות מקורביו וסירב לשנות את הפספורט, כשהוא מסביר: "סבי — היה רשום כן! ואף אבי — אותי כן, ולכן אינני מוכן לש־נות!"...

רעיא מהימנא

כיתו של רבנו — בכל מקום, ובכל זמן — פתוח להכל. לעגלים, ובלתי ליגלים, מכל החוגים והע־דות, אם זה חסידי חב"ד, ודין או אחרים, — כולם, נכנסים לתוך עדר, להתבדר, אז ליטול עצה וכדו'. נכרכים הם אחריו לא רק כמנהיג ומודה הדרך, אלא יותר כבריאחרי אביהם. ורבינו בא־בחיות ובחמלה, עמל להקל מעול השעבוד. בחשאי, בצנעה, מנהל את עניניו, ודאגו לצרכי עמו הנ־אנחים. אפי' בדבר כמו דיוקו שי־דוכים — אשר היה לא קל בזד־קופה ההיא — הרבה רבנו להתעסק. ורבים הם היהודים אשר מצאו את זיוגם בזכות רבנו.

וכפי שבצרותם לו צר, כך גם שמחתם הוא שמחתו, אותם יהו־דים נרדפים אשר מאלצו לשמוח את שמחתם. — בהרבה מקרים כאשר כל אחד מהיהודים מבקש מרבינו "משהו" למזכרת — — — כאן, בארץ הקודש, זכה רבינו להקים מחדש את בית מדרשו אשר בזמן קצר נהפך כאבן שואבת להיהודים הרבים אשר באו לד־תחמם, ולהנות מזיו אורו של רבנו זצ"ל.

לולי תורתך שעשועי...

כמנהג בית סקודא — מזד־נובקא לא היה גם רבנו אומר "תורה" בעת עריכת השלחן, אך תמורת זה, ויותר מכך, — שימשו הליכותיו בקודש — כתורה שלימה! אשר יש להפוך בה ולהפוך בה, דכולא בה! אם זה סדר יומו המופלא, כאשר כל מעשה ופעולה ולו הפעוטה ביותר מחושבת ומסתדרת בסדר מדויק ביותר, כך גם סדר הזמנים, כאשר כל שניה מחושבת, ומדוקדקת, — אם זה מדת האמת שיקדה בו בצורה קיצונית ביותר, ואף הקיימה לכל סביבותיה. או עצותתנו הגי־דולה, אשר נברכה יהודי כפשטותו המדהימה. אם זה דקדוקיו בהלכה, צדקותו, פרישותו, וסיגופיו הר־בים, או אצילות מידותיו... ועדיין הרשימה ארוכה!... קצרה הדיעה מכדי לבא ולגלל בהרחבה חוקי מעשיו הליכותיו הקדושות, וא"ה עד חוון למופר. נפיא, מעט מן העובדות, רק מאות הנקודות הרבות אשר יחוד את רבנו — ההשתוקקות אין קץ שבעדה בקרבו להתדקה הקדושה!...

איה הטב ואיה הסופר אשר יוכל לתאר גדול התמדתו בתתה"ק. מיום עמדו על דעתו, סימל את רבינו: התמדתו המופלגת בהתדקה הקדושה! מאשמורת הבוקר ועד הלילה, בלא הפסק, שעות על גבי שעות זיה יושב והוגה בהתה"ק. יהודים אשר הכירו את רבינו בכל יום הצלתו מהגלות הקומניסטית, בסעודה זו שבה הכריז רבנו על רצונו להקים ישיבה, הרבה לדבר על אביו, נצטט רק משפט אחד המראה את הערצתו הנדירה לא־ביו. וכה אמר: "איך האב א' רעכט צו זאגען, אז מיין טאטע, איך דיינע צייטען, איז בעזעהען א' חד בדא"!!... — ולאחר כמה שניות הפסקה, הוסיף: אין אלע עניינים!!... (— "יש לי את הר־כולת לומר, אשר אבי בדורו היה: חד בדא"!! בכל הענינים!!...) ורק מי שזכה להכיר ולו במעט את רבינו — את גודל מדת האמת שהיתה בו, וכיצד סלד מכל נחמא ואפי' הקטנה ביותר — יודע להעריך את ערך ומשקל הדברים שיצאו מפי רבינו.

מנהיג על העדה

ביום כ"ט אב תרע"ז דעכו המאורות בשמי מחנובקא — רבם הנערץ עלה לישיבה של מעלה כשהוא בן שישים שנה ב"יוק. בלבות החסידים השברום לא היה ספק, מי הוא הראוי לעטר על ראשו את כתר מנהיג העדה, והכ־תירו מיד את בנו רבינו זצ"ל, כשהוא באותה עת בחור חתן בשנת העשרים ושתים לחייו בלבד [הסיבה לדחיית נשואיו ראה במ־סגרת]

רבנו שעולמו חרב עליו עם פטירת אביו — לא היה שלם עם הכתרתו, קם ונסע אל דודו זקנו כ"ק המהר"ד מסקודא זצ"ל, כשבא, כיבדו — דודו המהר"ד — לשבת, אך רבנו ממרר בבכי ואינו מוכן לשבת. ודודו המהר"ד קורא לעברו: "יונגרמאן, יונגרמ־אן! איהר זענט ראי צוי זיין אויפן טאטנס פלאץ"! [אברך, אברך! הנך ראוי למלא מקום אביך!] המשיך דודו להשמיע באזניו כמה מאמרי חסידות. שרבינו היה חדר־ש בזדרו, ראיתי שמבאוביו נטבים, ואינו יכול להמשיך לישון. ניסתי בכל האמצעים, בכדורי שינה וכדו', להביאו אולי בכל זאת ידום. אולם דבר לא הועיל, רבנו בתוקף עומד על שלו שרוצה לקום וללמוד: "אם איני יכול להודם למה לי לשכב כאן?" — קבע רבינו, וכיון שלא היה אור חוזק בחדר השני, ביקשני לקחתו לחדל — שם היה. אור עמום, וראה זה פלא, הוא למד רצוף עד 6.00 בבוקר, עת בא המשב"ק לקחתו להמקוה, וכל מבאוביו נמנמו וד־עלמו כאילו לא היה!...

באחד הזמנים שכב רבינו בחדרו, תקפהו יסורים נוראים. באותה עת היתה דלת חדרו פתו־חה, "יקול התורה" של בני הכלל הלומדים בבית המדרש הגיע עד עדיו, נזנה רבינו, והתבטא: "אני מודה את עצמי כאשר אני שומע שיושבים ולומדים — זה טוב עבורי יותר מכל הרפואות"!!...

— — — עד יומו האחרון, ממש, היה כפיו בקשה אותו ו־חיקה: "אנא הישיבו אחזי על כמא, בכדי שאוכל לשבת וללמוד". ואפי' בשכבו על ערש דוי, עת נשמתו היתה תלויה בקצה חוט השערה — כאשר הגמ' היתה נפתחת, לא ניתן היה להאפיק באיזה מצב נמצא גופו הקדוש — — —

— — — נגעו, ונגעו — —

— ועדיין לא נגעו במאות — — — ולו, בטפה הקטן שלא הצליח להמתיר — — זכותו תגן עלינו ועל כל ישראל.

בית צדיקים יעמוד לעד — —

— שלשלת החוב של הזיכל הקו־דש מחנובקא, נמשכת — בהתנת ממלא מקומו, נכד אותתו, כ"ק אדמו"ר שליט"א. תערב נא עוזיר־תינו כי כימיו ובימינו נרושע בזר־שתת עולמים.

האם רצה רבנו לעמוד את רוסיה?!!

היה זה — ככל הנראה — בשנותיה הרא־שונות של המהפכה הבלשביקית, הצבא האדום — לאחר שמיגר בהצלחה את צבא השלטון — הצליח להשתלט על כל המדינה, והחלו, בר־בבר עם המשלטות — לישם בכח את תורת הקומוניזם, על מיליוני התושבים.

בקרב היהודים, היו לא מעטים, אשר בתחילה קסם להם בשורת השוויון, שהביאה המהפכה בכנפיה. אך היהודים החרדים לדבר ה' החלו כבר אז להרגיש ולחוש את אשר עומד, ומתחיל להתחולל: מאבק אכזרי של השלטונות נגד הדת, ונגד שומרי הדת, ואכן יהודים רבים בהם צדיקים מפורסמים, חסידים וסתם עמך, הגיעו למסקבא כי יפה שעה אחת קודם... ומיהור להמלט מעמק הבכא — דבר שבאותה עת ניתן היה עדיין לעשותו.

רבנו אף הוא, באותה עת, חצה בחשאי את הגבול לעבר פולין, יצמו מעט מחסידיו — כשמטרת פניהם לעבר העיירה "רוזיק", שם, כידוע, התקיימה באותה עת תחתונתו של רבנו עם הרבנית ע"ה — בתו של הרה"ק ר' דוד אהרן מדוריק, בנו של הרה"ק רבי יעקב ליבלה בן המגיד מטריסק זצ"ל. האירוסין התקימו מספר שנים קודם, אלא שמלחמת העולם שפר־צה ביתחים, לא איפשרה לרבנו לחצות את הגבול עד אותה העת.

כסמוך על שלחן חותנו בדוריק — ישב רבנו תקופה קצרה ביותר, ואחר כך שב בחזרה אל ארץ הקומניזם, אל קהל חסידיו אשר במזר־נובקא. [הרבנית עצמה נשארה עדיין בפולין, רק כעבור שנה ומחצה נסעה לרוסיה] לימים, כעבור עשרות שנים, כאשר זכה רבינו להגיע לארץ הקודש, הביע בפניו אחד ממקורביו את פליאתו: הכיצד קם רבנו חזר באותה עת מפולין לרוסיה, לאחר שראה את חזילת מעללי הקומ־ניזם — והבין כמו כולם שהזו רק ההתחלה?... השיב לו רבינו בפשטות: "לא יכלתי להשאיר את החסידים כמו הפקר, ללא רבי"!!... — ידע רבנו — כמו שכולם ידעו — שהזו רק ההתחל־לה, ומי יודע מה ילד יום, אך, מחזר הוא על הכל ומוסר את נפשו עבור חסידיו — עמם אנכי בצרה!

* * *

זמן קצר לאחר שובו של רבנו — תפס את השלטון, הצורר סטאלין ים"ש. באכזריות רצחנ־ית החל צורר מתועב זה לישם את שיטת המפלגה, כשאחת המטרות היא לעקור כליל את הדת היהודית!... רבנים רבים נתפסים, נשלחים לארץ מירה, כשעקבות רבים מהם — נעלמו עד היום הזה. חזנים, שמשים, וכל מי שיש לו רק קשר כל שהוא לכלי הקו"ש נשלח אף הוא לסיביר. אלה שהתחמל מזלם ועדיין לא נשלחו — היו נתונים גם הם תחת מסע רדיפות השפלות ביותר.

במשך הזמן נסגרים גם "החדרים". תמוהים מחיבים השלטונות לשלוח את הילדים — ללא יוצא מן הכלל — לבית הספר הרוסי, ואבוי ליהודי הנתפס שלא שלח את ילדו בשבת. כך זה גם עם העבודה — טרם מופעל על יהודים המסרבים לחלל שבת. היהודים החרדים שרדים בפחד איומים — נתונים במצקב צמוד ביותר, המדינה כולה — שורצת מרגלים, כאשר כל אחד חושש מחבירו הטוב ביותר. חיי אדם — בעיני השלטון — ללא ערך, כאשר מליונים רבים נהרגים במסעות הטיהורים הידועים לשימצה.

אלה ששתו את כוס התרעלה, אומרים, ובצ־דק: "מי שלא טעם את זה — לא מסוגל לדמיין לעצמו, מה זה"!... קשה לכן, להמשיך ולתאר, אך בכדי להמחיש מעט את מצב החזים, נביא דוגמא מני רבות ששמעו מיהודי רוסיה: בהשאי ובפחד, התאספו כמה חסידים אל אחד הבתים — לערוך "התוועדות חסידית", באמצע, כיבד אחד מהם את חבירו — "במשקה", כשהוא מוסיף לו בלשון הרגילה: "עשה ברכה"! — דבר הגורל, לא פחות, מאשר בקונטרבולציה... ונשפס בשל כך: כמה שנים סיביר!... אך עדיין לא תם הסיפור: יותר "חחסידים שישבו אף הם בהתוועדות (— חוץ מאחד — כמובן...) באו אף הם על עונשם "שהרי ראו מעשה כה חמור... ולא באו לדחות על כך!"...

וכך, לא שנה, ולא שנתים, אלא עשרות בשנים!!... — היה מנת חלקם של יהודי גלות בצורה מעט מתתה ביחס לשאר עניים ועיירות. הסיבה לכך: הזר ערצה העמוקה שרחשו כל השנים תושבי העיירה כולה ואף הגויים שבה — להמהר"ם ואח"כ לבנו רבנו. ולכן ראשי השלטון במזר־נובקא אשר היו מבני העיירה לא מיהרו גם לאסור את רבינו ולשלחו לארץ גזירה. כפי שנעשה הרבו לרבנים אחרים.

אך לא לעולם חוסן. — הזר ובכלירות גברו וחכפו, עד שבאותו הימים שלח אחד מראשי הקומ־ניסטים — ממרצה חסידי — לרבנו, יידיעה סתר, לפיה רבינו עכשיו על "הכותנת", רבנו לא התמהמה וכעבור זמן קצר בערך בשנת תרצ"ב ג עבר להתגודד בעיר הגדולה "מוסקבה", לשם כבר עברו להתגודד הרבה מחסי־דיו. היזעזע במוסקבה היה: היתוו כרך גדול בן מיליוני אנשים — במקום שכזה אין האדם מתבלט, קיימת לכן תקוה רבה יותר שה־צודדים לא יבחינו בו.

עם הגיעו למוסקבה, החלו חסידי רבנו לחפש עבורו דירה, אך הדבר היה קשה ביותר — לא נמצא כי שיסכים למכור דירה לשאר רוסיה. היו אמנם, מספר שנים בהם הורגשה הקלה מסויימת — בפרט בשנות מלחמת הער־לם, אך לאחר מכן שוב חזר מצב הדיפות — לקדמותו.

באותם שנים של אחרי המלחמה, נוצרה הזדמנות ליהודים רבים — להמלט על נפשם: שלטונות רוסיה, הגיעו להסכם עם מדינת פולין, לפיה, ניתן רשות לכל הפולנים לשוב לארצם. רבים ניצלו מרגא זה — השיגו דרכונים פולנים, ומלטו לפולין.

באותו זמן, היה זה בשנת תש"ו — זמן קצר לפני מאסרו של רבינו — הגיע אליו אחד ממקורביו מטשקנט (— כיום בארי") ובפיו הצעה: בעוד מספר ימים הוא עוזב את רוסיה, כשברשותו מסמכים ג

לווין ישראלי ראשון שוגר לחלל

סופרט הצבאי מדווח על כך מנקודת החוף ממנה שוגר "אופק 1" ★ המשמעות הנוספת: ההוכחה על הכושר לשגר טילים למטרות רחוק

מאת א. פאר סופרט הצבאי

חמש, ארבע, שלוש, שתיים, אחת — שגר.

השעה 11.33 בבוקר של יום אתמול. מרחבי התעלות של החוף הישראלי השקט הופרו לרגע אחד. רעם כתנפץ נשמע ברחוק, אחריו ענה של עשן שבקעה מבין מנועי הטיל. וכמו עמוד חשמל הונדסם לחלל במסלול מעוף חצי אליפסוני הטיל הישראלי שנשא בראשו את "אופק 1", הלווין הראשון שהתעשיה הצבאית שגרה לחלל.

היה זה שלב השיא במאמץ מרוכז של אלפי אנשים, מהנדסים, טכנאים, אנשי אוירונאוטיקה, חוקרים ועובדים אחרים העמלים ימים כלילות בלא הילה ופרסום בריתם של ציוד צבאי ואזרחי. רבים מהם התאספו על הגבעות הצופות לעבר כן השיגור וחיוו. החשש מפני תקלה הפחידם. האם יעריא הטיל? האם ינשוך המיכל נושא הדלק והמאיץ? האם יכוס למסלול הנכון? האם יפרד הלוין מהטיל בנקודה הנכונה? האם לא תשותה התוכנית ותרחה שוב פעם בשל תנאי מזג האויר?

לפני תחילת הפיתוח הוקמה ועדת חקירה מיוחדת לבדיקת הכשלים בשיגור הקודם. הוגדרו מחדש הנהלים לבדיקת הרכיבים, ובוצעו שינויים בתכנון המערכות. הוקם מרכז בקרה חדש, ונבנה מסלול שיגור חדש. הוכנסו שינויים בתכנון המנוע, ובוצעו בדיקות נרחבות

בפתיחת יום הכיפורים

המוני בית ישראל יתכנסו היום לתפילת "כל נדרי"

מאת סופר "המודיע"

בחרדת קודש ובירא‌ת יום הדין, יתכנסו הערב המוני בית ישראל אל בתי הכנסיות והבתי דרשות, חצרות האדמו"רים והיכלי הישיבות, לתפילת "כל נדרי" המתחילת את יום הכיפורים יום סליחה ומחילה לעם ישראל.

בתי הכנסת נערכים לקליטת המונים, שיצטרפו אל המתפללים, לאחר שכימי ראש השנה גדשו רבבות אלפי ישראל את בתי הכנ‌סת ותהיה גדולה יותר צפויה לקראת יום הכיפורים. מאות בתי כנסת מיוחדים לימי הדין, נפתחו ברחבי הארץ.

ביום גדול זה, תבוא לידי ביטוי אחדות ישראל סביב האמונה בבורא עולם, כאשר גם אלה הרי חוקים בכל ימות השנה, מטהרים לבם ומצטרפים בכל לב אל הת‌פילות הנרגשות.

בתפילות היום הקדוש, יעתירו העומדים בתפילה על עם הי השורר במצב קשה בדחיצות ובגשמיות, כאשר אויבינו קמים עלינו מחוץ ועל בריאות העם הישראלי בכ‌ללו.

לקראת יום כיפור, בו צפויה עליה בפעילות העזרה של צוותי מגן דוד אדום יתוגבר סניפי מד"א ברחבי הארץ במתנדבים: חובשים, נהגי אמבולנסים ומגישי עזרה ראשונה.

4 אמבולנסים יוצבו בתחנת העזרה ראשונה של מד"א ליד הכותל המערבי, שתתוגבר במגישי עזרה ראשונה.

נוכח השבתת התחבורה החו‌ר לופית, גדל במידה ניכרת מספר הניידקים לעזרת מד"א, אם לקב‌לת טיפול עזרה ראשונה בתחנה, טיפולי רופא חוץ או העברת חו‌לים וילדות לבתי חולים.

מגן דוד אדום בישראל פנה לציבור בבקשה להימנע מלהפריע לתנועות האמבולנסים. דובר מד"א אמר שתופעות הפרעה לאמבולנסים אינן נעשות בשכיחות של הדרים ואין אופיניות לדחיים.

נהגי אמבולנסים של מד"א נתבקשו להימנע ככל האפשר משימוש בצופרים כדי שלא להפריע למנוחת שבת.

בכל מקרה של קשיים בהשבת הסלפון של תחנת מד"א הקרובה אפשר לפנות לכל תחנה אחרת, שתעביר את ההודעה כאלחוט. (עתי"ם).

מומחים ופוליטיקאים אמריקאיים

מזהירים מסכנת מלחמה ערבית־ישראלית חדשה

וושינגטון, קבוצה של פולי‌טיקאים ומומחי אמריקאים לע‌ניינים חוץ, הזהירה אתמול כמני סכנה של מלחמה ערבית־ישראלית חדשה, ותעתותה גישה לבעיות המזרח התיכון, שבוד הנשיא האמריקאי הבא.

בקבוצה פירסמה מחקר, הדו‌ה את תוכנית השלום שאותה יום שר החוץ שולץ, וקראה לנו‌שיגטון להפיק לבלימת מרוץ החימוש באזור, קידמות גבוהה יותר.

"המזרח התיכון נסוג בראשיות אך בוודאות למצב מסוכן, שב‌מגרתו גדל מעגל המדינות הע‌לולות להיות מערבות במלחמה נוספת. הפוטנציאל ההרסני של כלי הנשק החדשים העלולים להיות מופעלים במלחמה כזו, עלול להיות בעל השלכות מסוכ‌נות ביותר לכל הנוגעים בדבר וגם ליכולתה של ארה"ב למנע מלחמה כזו או להפסיקה", הכריז לוזנס איגלבורגר.

איגלבורגר, בעבר בראשי משרד החוץ האמריקאי וסגן הנ‌שיא לשעבר וולטר מונדייל, ישבו ראש בקבוצה. שבה היו גם רפוב‌ליקאים ודמוקרטים, ראשי הכינה את המחקר עבור המכון לבדיקות המזרח הקרוב של וושינגטון.

במסיבת עיתונאים הוא אמר, כי סכנת המלחמה גדלה הולכת, משום שסדיה ממשיכה לדבוק בהפעלת כוח נגד ישראל, ומשום שבאזור מתפשטים טילים בלי‌סטיים וכלי נשק כימיים, ומשום סיכוים המלחמה במפרץ מאפשר למדינות הערביות למקר מודגש את תשומת ליבן בישראל.

המחקר קורא לנשיא שייבחר במקום ריגן למנות במהירות שליח מיוחד, כדי לטפל במזרח התיכון.

העתונאים מסר מנדייל, כי קבוצת המחקר הגיעה למסקנה, כל אל לו לנשיא הבא ליזום תוכנית שלום.

במקום זה, על ארה"ב לעודד "תהליך של התקרבות בין ישרא‌לים ופלשתינים בשטחים הכבו‌שים. (רויטר, עתי"ם).

נהג נהרג בתאונת דרכים

נהג מכונית פרטית, יצחק גלמס, בן 47, מקרית אתא, נהרג אתמול בהתנגשות עם משאית, בפתיח לצומת נבות אלגבר.

הנהג, נסע במכונית הפרטית שלו, כשלפתע, מסיבה בלתי ברורה עדיין, התנגש בעצמה במשאית שנסעה לפניו. מעוצמת ההתנגשות נמחצה האופל בתוך המשאית וגלגע נלכד בתוך הרכב כשהוא פצוע קשה בראשו.

צוות נידת טיפול נמרץ, מתחנת מד"א בחדרה, הגיע למקום התאונה ובמשך חצי שעה טיפל בהנ‌ג שנלכד במכוניתו. לאחר מכן, הגיע צוות של מכבי אש שחילץ את הרכב מתחת למשאית ופינה את יצחק גלבע לבית החולים הלל יפה בחדרה, שם מת מפצעיו. (עתי"ם).

מחיר הזהב לשפל — הדולר נחלש

לונדון, — מחיר הזהב ירד אתמול באירופה לשפל שלא היה כמותו מזה 18 חודשים, על רקע של הפנת החשש מחידוש האינ‌פלציה במשקי מדינות המערב.

ההזב יד ל־406 דולר לאונקיה, מחיר שלא היה כמותו מאז ה־20 במארס 1987

שער המגידה ביום שישי היה 412 דולר לאונקיה.

מחרים בבורסה למתכות יק‌ר‌ות סבורים כי גורמים ספקולטי‌בים ינסו להוריד את ההזב עד ל־400 דולר לאונקיה תוך מספר ימים.

ירידת מחירי ההזב החלה ביום יוזק ביום ומשכה אתמול בשוקי אסיה ואירופה. התולשה הוסברה בירידת מחירי הנפט. נפט זול יותר, משמעותו ירידת עלויות בתעשייה ובעקבות זאת הפנת חששות מפני אינפלציה.

הדולר נחלש במקצת בלונדון ונסחר ב־1.868 מארק כנגד מגידה של 1.875 מארק בסגידה ביום שישי. מחיר הדולר בין היה 133.85 ין כנגד 134.20 ביום שישי.

בשעות הצהריים היתה הת‌אוששות מה של הדולר ל־1.87 מארק ו־133.90 ין.

"אין ספק כי האיום של הת‌ערבות הבנקים המרכזיים כמהו כמים צוננים על הרצון לקנות דולרים", אמר אחד הברוקרים בלונדון. (רויטר עתי"ם).

שמיר קיבל משלחת מפרלמנט נורבגיה

ראש הממשלה, מר יצחק שמיר, קיבל אתמול, משלחת פרלמנטרית נורבגית שבראשה עמד ראש ממשלת נורבגיה לשעבר, מר הילוק.

מר הילוק שאל את מר שמיר האם הוא צופה לשינוי כל שהוא באש"ף לאחר כינוס המועצה הלאומית הפלשתינאית בחודש הבא. רה"מ השיב, שכבר הרבה פעמים בעבר ציפו לגדולות מכ‌ר‌ונסים של המועצה הלאומית הפ‌לשתינאית. אך אף פעם לא קרה שום דבר משמעותי, והדבר מוכן היות שאש"ף הוא ארגון שכל מנמתו ומטרתו הם חיסולה ההד‌רגתי של מדינת ישראל. (עתי"ם)

אפשרות מתן שירות בטל. במשרדי הממשלה

"הפכלת הדרישות עלי‌ידי משרד התחבורה יכולה לשמש דגם לכל משרדי הממשלה — לשיפור השירות לציבור — ומשרד התחבורה יכול לרשום לעצמו מעלות זו כדרשנו מרשים". זאת אמר נציב שירות המדינה, מאיר נבאי, בדיון של המושבה לשיפור השירות לציבור, שהת‌כנסה בלשכת הנציב בירושלים.

נציב שירות המדינה, מאיר נבאי, הודיע כי יש בכוונת הנצי‌בות לבדוק אפשרות להציע למ‌שרדי הממשלה הנהגת שירות לציבור באמצעות הטלפון, דוגמת ה"רישופין" של משרד התחבורה.

. צלבי קרס בתל אביב

צלבי קרס וכתובות נאצה צוירו אתמול במקומות שונים בתל אביב.

ברחוב עשר תחנות, בשיכון דן, מול פתח מוסד "דן", נכתבו על הקיר בצבע אדום בערבית: "פלסטין". בבית בדבור, ביד אליהו, צוירו 10 צלבי קרס בין הקומות ועל הדלתות באמצעות ספרי שחור. המשטרה פתחה בחקירה. (עתי"ם).

מדד דאו ג'ונס ירד ב־17 נקודות

ניו יורק, — מדד דאו ג'ונס ירד אתמול ב־17 נקודות ועמד על 2981.

בסך הכל החליפו ידיים כ־136 מיליון מניות, לעומת 211 מיליון ביום ששי. (רויטר עתי"ם).

פקיד האוצר מואשם בזיוף שומות קרוביו

פקיד במשרד האוצר בתל אביב תושב קרית מלאכי, מואר שם בזיוף ופרסה, כדי לשנות שומות של קרובי משפחתו בחיר פה.

נציגת פרקליטות מחוז חיפה ערד מרים גינסברג הגישה כתב אישום נגדו לבית המשפט המחוזי בחיפה.

התביעה טוענת, כי הנאשם התייצב במשרדי השומה בחיפה, הציג עצמו כעובד המשרד וביקש את מצב חשבונותיהם של שלושה נישומים. התביעה גורסת, כי הנאשם הכין במשרד השומה בחיפה פקודות יומן הנוגעות לנישומים אלה, שעניינם לא היו בטיפולו או בסמכותו. במהלך חקירת המשטרה הודבר שאלה קרוכי משפחתו.

הנאשם חתם על מיסמכים חתימות המתימרות להיות חתי‌מותיהם של גורמים המוסמכים לעמוד בשומות אלה. (עתי"ם).

10 שנות מאסר לתושב שכם על נסיון לרצח

20 שנות מאסר, מתוכן 10 בפועל, הטלו מני בית המשפט הצבאי בשכם על תאלד נאיף חוסיין הירלה, בן ה־20, תושב הכפר נור אלשמס שבגמת מזל כרם שהורשע בנסיון לרצוח חיילת ליד המימשל הצבאי במזל כרם, ביצאר השבר.

חירלה ניסה לדקור את הזיילת בסכין מטבח, החיילת נאבקה עמו עד אשר הופיע קצין, ירה בו בחזה ועצר אותו.

במהלך המשפט הודה חירלה באשמה. בגזר הדין ציין בית המשפט כי היה מחמיר עם הנאשם, אך התחשב בנסיבות הקשות בהן מצויה משפחתו הבעובדה כי נפצע. (עתי"ם).

קליעי כדורי אירני: נמשיך להילחם למען אוטונומיה

קאנדיל, עידק, — הכורדים הארגיים נחושים בהחלטתם להמשיך במאבקם למען אוטו‌נ‌ומיה, אפילו יציב מחרן ובגדר הסכם שלום ביניהם, הכריז אתמול הנציג גרילה כורדי.

"תמיד ומכנו בשלום בין איראן ועיזק, אך נמשיך להילחם נגד המשטר בטהרן, עד אשר יכיר בזכויות העם הכורדי שלנו", אמר סעיד באדל, סגן מזכיר כללי של המפלגה הדמוקרטית של כורדי‌סטאן האירנית.

"אנו נילחם למען אוטונומיה לכורדיסטאן האירנית, אפילו יזתמו סוהן וכבוד על יחזה שלום בעקבות סיום המלחמה".

הוא דיבר עם כתבים במושב הפוליטבירו של המפלגה הדמו‌קרטית הכורדיסטנית, ברמת קרשת המהלך הפעלגה, כ־6 ק"מ מגבול איר‌ן, בשטח עידק.

באדל אמר, כי בקאנדיל נמצא הפיקוד המרכזי של 10,000 אנשי הגרילה של המפלגה, ומשם הם בהתקפות בתוך כורדיסטאן האירנית, נגד צבא איר‌ן.

מנהיג איר‌ן חומייני, שיגר 200,000 חיילים סדירים ואנשי משמר המהפכה, כדי להילחם נגד העם הכורדי, הוסיף.

באדל הכחיש כי בגדר העניקה למפלגתו סיוע פינוסי או צבאי כל שהוא, אך ציין כי קיבל סיוע הומ‌ניטרי ודפואי". כן אמר, כי אין תיאום בין הצבא העיזקי לבין לוחמיו. (רויטר עתי"ם).

דיפלומטים בבורמה:

צבא בורמה הרג מאות מפגינים ברנגון

רנגון — המכשלה הנבאית של בורמה מכנה אתמול, כי חיילים הרגו 54 איש בדיכוי הפגנות, במהלך 24 השעות מאז תפשה את השלטון. אולם דיפ‌לומטים מערביים אומרים כי קציר הדמים היה הרבה יותר גבוה.

אחד הדיפלומטים אמר כי ברנגון לבדה נהרגו בדיות 300 עד 400 מפגינים. הממשלה שתפשה את השלטון בקשר צבאי ביום ראשון, מכרה מציבה כי קרבות פרצו גם במקומות אחרים במדינה, מלבד רנגון.

הרדיו מען כי "כוחות בטחון נאלצו לפתוח באש כדי להשיב את הסדר על כנו במקומות רבים ברנגון. נשק רב ותחמושת נ‌יבזר מתחנות משטרה ע"י תושבים אנשים בגלימות (נודים בדר‌ה היסטים)".

דיפלומטים מסרו כי חיילים במדי קרב פשטו בחרובות רנגון, ופתחו באש ללא אזהרה מוקדמת, בחצי תריסר מקומות.

בינתיים נמסר כי גם הפתחדר‌ים של בית החולים הכללי ברנגון מלאים אנשים שנפצעו פצועות קריטיות. אחד הרופאים מסר כי בבית החולים נקלטו 65 פצועים ב־10 הדוגים.

למרות שפיכות הדמים, אין סימנים שקבוצות האופוזיציה מתכוונות להיכנע. הן אף רמזו כי יחזירו לצבא מנה אחת אפיים.

עצרת האו"ם ה־34 תיפתח היום

מרכז האו"ם — העצרת הכללית ה־42, שנפתחה בספ‌ר מסבר אשתקד, נגלה רשמית אתמול היום ייפתח מושב חדש.

יו"ר העצרת, פטר פלוריין, מגן שר החוץ של מזרח גרמניה, הביע את אחדת כל מדינות האו"ם לבר‌גלדש, לג'מיקה ולמבסיקו על האבידות הנוקים שנגרמו להן באסונות הטבע האחרונים. (רויטר עתי"ם)

חייל נפצע קשה בשתי תאונות דרכים

חייל בשירות סדיר, היה קובן לשתי תאונות דרכים אתמול אחה"צ, נפצע קשה ואושפז בבי"ח ברזילי באשקלון.

בתאונה נפצעו עוד 3 אנשים נוספים פצעים קלים.

בשעה 2.15 אחה"צ עצרה מכונית פרטית נהגה על ידי סמיון איסטחוב, בן 21, מחולון, שנסע מכיוון אשקלון לקרית מלאכי, כדי לאסוף שני חיילים במרמפיאדה ליד מחנה צבאי. משאית, שבאה בעקבותיו, פגעה בידי נאביל אבו קאמיל, בן 33 מעזה, פגעה במכונית, וכתוצאה מכך נפצע קל החייל משה נעמה, בן 19, מירושלים. הוא פונה למרפאה במחנה הסמוך, שם קיבל טיפול ראשוני. הרופא ביקש להעבירו לבית החולים להמשך הטיפול.

אמבולנס צבאי הסיע את החייל יחזו עם חובש ועוד חייל לכיוון אשקלון. בשעה 3.30 אחה"צ התנגש האמבולנס במשאית, שנסעה מאשקלון לאשדוד, בתוך הצומת ליד כפר סילבר, וכתוצאה מכך נפצע החייל בפעם השניה והפעם פצעים קשים מאד, בעוד שיתר שלושת נוסעי האמבולנס יצאו בפצעים קלים בלבד. האמ‌בולנס נמעך בליל וגם עמוד התאורה המחזיק את אחדת הרמזור נפגע.

מבית החולים נמסר, שהחייל יצא מכלל סכנה ויתר הפצועים נחבשו ושלחו לבתיהם. (עתי"ם)

מסחר עד באתרוגים ולולבים בפאריס

פאריס — מסחר עד באתרוגים ולולבים התנהל ביום ראשון בשבת, ברובע היהודי המתוק בפאריס, המתרכז מביב רחוב דה רוזייה, בליבה של העיר הצרפתית.

מאות דוכנים ומרים עמדו מחרים והציעו אתרוגים לעברים ושבים וכל אחד שיכה את טיב האתרוגים שהוא מוכר. קבוצות חסידים נראו בודקים לולבים מקצה אל קצה.

בשעות הערב המאוחרות, אפשר היה להשיג ערכה הכולל: אתרוג, לולב, ערבה והדס ב־80 פרנק (13 דולר בערך).

בשעה 7 בערב, עוד הוציאו מן המאפיות חלות מרהבות חמות, לאנשים שחיכו לזן בחוד.

"המחזות כאן מתוירים אותי 40 שנים לאחורה", אמר תושב ותיק של הרובע, אחוזם הומנים כאשר שמעת כאן רק אידיש".

אולם הומנים בכל זאת השתנו. הרוב האשכנזי כאן הצטמצם ונראה הרבה מחרים מקרב יהודי צפון אפריקה.

תחיידים שנקלעו לרובע הופתעו ממראה עיניהם וביקשו הסברים למה שהתרחש כאן. (עטי"א).

לאחר נסיעה של 13 שעות במהירות של 10 קמ"ש

טורבינת הענק של חברת החשמל הועברה ממנל אשדוד לבאר שבע

מבצע ההעברה, של טורבינת הענק של חברת החשמל מנמל אשדוד, לאזור התעשיה "רמת חובב" מדרום לבאר שבע, הב‌תים אתמול לפנות ערב.

השיירה, הגיעה ליעדה ללא תקלות כמעט ולאחר מסע של 13 שעות במהירות של 10 קמ"ש-ותוך כדי שיבושי תנועה לאורך מסלול הנסיעה מאשדוד לבאר שבע.

טורבינות הגז התעשיתיות, שמשקלה יותר מ־300 טון ואורכה יותר מ־50 מטרים, נרכשה מחברת "גיבל אלקטריק" בארה"ב והיא אחת משתי טורבינות זהות שיר‌פלו בדמת חובב, לשיפור אספקת החשמל באזור הדרום לקראת הקיץ ועד להפעלת תחנת הכח "רעבר" באשקלון, באמצע שנות ה־90, שתספק חשמל לד‌רום. כל אחת מהטורבינות החו‌שות, תוספק 107 מגה וואט ולכל אחת מהן יצורף שנאי ענק, בנתל ובמשקל דומה לטורבינה עצמה. עלות כל הפרוייקט בדמת חובב הוא 60 אלף דולרים.

למבצע העברת 2 הטורבינות ר־2 השנאים, קדמו בדיקות מס‌לול הנסיעה וחיזוק גשרים וגיש‌רונים שביצעה מע"צ, כדי שאלה יעמדו בעומס. את העברת הטור‌ביה הראשונה ביצעה חברת החשמל, בסיוע המשטרה ומע"צ, כש־15 כלי רכב מלווים את הטורבינה ומאבטחים את המבצע. הטורבינה עצמה הועמסה על עגלת ענק, שנמשכה על ידי נגרר של משאית סמי טריילר ונרחפה מאחור על ידי נגרר שני. לאורך מסלול ההובלה, נסגרו בבישים לתנועה המבצע עצמו עבר, כמעט, ללא תקלות, עם הגיע הש‌יירה לבאר שבע, נסגר כיוון הכ‌ניסה לציר למשך כשעה. (עתי"ם).

25 נפצעו בחילופי ירי בין אזרביידז'אנים וארמנים

מוסקווה, — 25 איש נפצעו כאשר התגלו ביום ראשון קר‌בות בנשק חם ובמכיים בין אז‌רביידז'אנים לארמנים, באזור המובלטי השנוי במחלוקת נאגורנו קראבאך, גילתה אתמול מוכנות הדרישות הרשמית מאס.

בדיעה שעמדה בסתירה חזקה לידיעות קודמות מן האזור, מסרה סוכנות טאס כי גם אזרביידז'אנים היו בין הפצועים, ב"קרבות המו‌נים" שפרצו בהאדראלי, בקרבת עיר הבירה סטפאנאקרט של החבל.

פעיל ארמני מסר לסוכנות הי‌דיעות הצרפתית, כי ביום שני פרצו שביתות בערים שונות בארמניה הנפגעות בעיר הבירה ירוואן, למחרת התקריות בין ארמנים וא‌ז‌רביידז'אנים.

הוא הוסיף כי המפגינים ביר‌אן הקיפו את בנייני הנער המרכזי הסובייטי הפליון, ודרשו כי זה האחרון יתבטל הוים למושב חו‌רום, כדי לדרוש מחדש את העברת נאגורנו קראבאך לארמניה.

קולם לבן נמסר לכתב ודיוטר, כי 18 סטודנטים ארמנים נפצעו, כאשר אזרביידז'אנים פתחו באש לעבר אוטובוס שעבר דרך וואר‌דאלי. 4 מהסטודנטים שדווים במצב קשה, הוסיפו הפקידים.

סוכנות טאס מסרה מצידה, כי הקרבות החלו כאשר "עוקבלו ידיעות מסיתות בדבר התנגשויות אחיות בין ארמנים ואזרביידז'א‌נים בעיירה וואדראלי".

ידיעות אלה נתקבלו בעצרת בסטאפאנקרט, ואז יצאו משוחד פים רבים מן העצרות לכפר, ו"שני הצדדים השתמשו בנשק חם ובסכינים, בקרבות המנייים". (רויטר עתי"ם ועי"ג).

מזכיר האו"ם יוצא לדרום אפריקה

מרכז האו"ם, — מזכיר האו"ם עמד לבקר השבוע בדרום אפ‌ריקה ובאנגולה לשיחות על יישום תוכנית האו"ם להכשנקת עצמ‌אות לנמיביה.

מהיר ירושלים

מאה שערים 83 4, 285103, 282281

היום הסעות חינם לכותל המערבי

בשעות 1.45, 2.00, 2.15, 2.30, 2.45, 3.00, 3.15, 3.30

חזרה משער האשפות בשעות 2.15, 2.30, 2.45, 3.00, 3.15, 3.30

היציאה ממניות באולה, מנחת איינבך, שערי פינה

משרד מהיר ירושלים

כוויית ביטלה החרם על "קוקה קולה"

כוויית, — כוויית התירה לא מכבר את המכירה של "קוקה קולה", ובכך היתה למדינה הערבית הערבית במפרץ שביטלה את החרם שהוטל על החברה האמריקאית לפני 21 שנה.

מנהל הסניף הכוויתי של לשכת החרם האנטי־ישראלית מסר, כי "האיסור על מכירת "קוקה קולה" הוסר, לאחר שה‌חברה הודיעה על כוונתה ה‌חוזר‌ת ייבה לא לכונן קשרים מסחריים עם הישות הציונית".

חברת "קוקה קולה" מציה‌ה, פרסמה הודעה לציבור לפיה "המשקה המוצוף "קוקה קולה" שוב נמצא למכירה, לאחר ביטול האיסור".

מכירת "קוקה קולה" נאסרה ב־1967 בעולם הערבי כולו, על פי החלטה של לשכת החרם הערבית שמרכזה בדמשק, על שהחברה הקימה מפעל בישראל.

שלוש מדינות, עומאן, איחוד הנסיכויות הערביות והבחריין, כבר הודיעו קודם לכן על ביטול החרם, אך החרם עדיין בתוקף בסעודיה, בעיראק ובשתי מדינות תימן. (עי"ג)

2 מעזה שהטרידו מתרחצים למעצר

החשנים ביקשו להעביר את האחיות השוחרות בשטחים לתוך אנשים שלוחים בתוך הים והטרידו את מנוחתם" — טען בא כוח המשטרה בבקשתו לעצור ל־10 ימים, שני צעירים מעזה החשודים בהטרדת מתרחצים בתופים ביפו, תוך השמעת קריאות פרובוקטיב‌יות. "אנחנו האינתיפאדה". (עתי"ם).

שר המשטרה:

הקיצוץ בתקציב המשטרה - אבסורד

שר החינוך: אתפטר אם יקוצץ תקציבי

שר המשטרה חיים בר‌לב תקף אתמול בחריפות את הצעת האוצר לקיצוץ בסך של 9 מיליון ש"ח בתקציב משרד המשטרה, אשר הוביאה לדיון בישיבת הס‌משלה.

בתשובה לשאלות כתבים בכנס המועצה הציבורית לצמצום הע‌ברינות, שהתקיים אתמול אמר בר‌לב, שהוא מתפלא על עצם הרעיון הזה לבא בימים כאלה ולהציע קיצוץ בתקציב משרד המשטרה, כאשר רק לאחרונה ניתנה תוספת תקציבית למשרד, שנדרשה בעקבות הפעילות המר‌גברת של המשטרה מאז תחילת ההתקוממות.

בר‌לב הדגיש, כי ההצעה מעידה על ניתוק מחלק בין הס‌ציעים לבין המציאות.

"ההצעה נראית לי אבסורדית במיוחד, כאשר זדע לאדע, כי כ־75 אחוז מתקציב המשרד, מיועד למשכורות השוטרים וכאשר כחו האדם במשטרה לא גדל מאז 1976, לתרות העלייה בפשיעה ולנוכח האירועים האח‌רונים.

"אני לא מאיים בהתפטרות אם יהיה קיצוץ נוסף בתקציב מערלת החינוך והתרבות במדינה. אני מודיע כי אתפטר".

דברים אלה אמר אתמול סגן רש הממשלה ושר החינוך והתרבות יצחק נבון.

נבון הגדיר את ההצעה החדשה לקצץ 32 מיליון שקל בתחנך וב‌תרבות ו־9 מיליון שקל בהשכלה הגבוהה כהצעה נוראה. "מערכת החינוך עדיין לא התאוששה מה‌קיצוצים שנחתו עליה בשנים האחרונות וכבר מביאים קיצוץ נוסף. משמעות הקיצוץ המוצע בעת היא מגידת יום הלימודים כבר בשעה 10 בבוקר והמשך שנדרשה בעקבות הפעילות המר‌גברת של המשטרה מאז תחילת ההתקוממות.

בר‌לב הדגיש, כי ההצעה מעידה על ניתוק מחלק בין הס‌ציעים לבין המציאות.

"ההצעה נראית לי אבסורדית במיוחד, כאשר זדע לאדע, כי כ־75 אחוז מתקציב המשרד, מיועד למשכורות השוטרים וכאשר כחו האדם במשטרה לא גדל מאז 1976, לתרות העלייה בפשיעה ולנוכח האירועים האח‌רונים.

"אני לא מאיים בהתפטרות אם יהיה קיצוץ נוסף בתקציב מערלת החינוך והתרבות במדינה. אני מודיע כי אתפטר".

חרף האינתיפאדה

"תנועת איכלוס גדולה ביו"ש"

חרף 10 אינתיפאדה בי"ש, בהם הפכו הבבישים לתוקפי מכונות ובמהלכם נפצעו מאות תושבים יהודים בדרדה ושומ‌רון, מתמנת באזור תנופת איכלוס והתישבות חברת תק‌דים, אשר מרם נדשה כמותה. יחד עם זאת, ישנן בעיות תשתית ומדיניות המונמות ומצרות המשך התנופה — על כך מסרו ראשי מועצות מקומיות ואזוריות בדרדה ושומרון במהלך סיור שערכו לכתבים בשטח.

ראשי הישובים ראים התנודות המומנם האידיאולוגי, התישבותי, הנובע דוקא מתוך המציאות הבטחונית הרעועה. "האינתיפאדה תרמה להתעוררות האידיאלים". "ישנה תוצאה חיובית לאינתיפא‌דה". "האינתיפאדה החזירה אותנו לעצמנו ולשורשים" הם חלק מהביטויים שנשמעים היום בי‌הדה ושומרון מפי ראשי הישו‌בים.

החששות, כאילו תגרום האינתיפאדה לנטישת תושבים את יהודה ושומרון לתחומי הקו הי‌רוק, לא רק שנתבדו אלא שאפילו, מסתבר, כי קיימת תנועה דמוג‌ראפית דוקא לכיוון השני, ליהודה ושומרון. גם האוכלוסיה שעובדת לישובי יהודה ושומרון, שונה מזו שבעבר ומתאפיינת במרכיב הרע‌יוני שמניע אותה. כיום ישנם 1600 משפחות הממתינות להיקלט ב‌ה‌חדר ושומרון ומעריכים כי 60 אחוזים מהם, אכן ייקלטו בעתיד, אם יתפנה מקום.

ראשי ההתישבות ביהודה ושומרון מדגים בין היתר את הסי‌בות לעצירת האיכלוס ובניית הי‌שובים, במדיניות הממשלה, הנובעת בעיקר מההסכם הקוא‌ליציוני המגביל את קצב עליית הישובים לקרקע, (6 ישובים בשנה הראשונה והמשך על פי היכו‌לת).

כמו כן קיימות בעיות תשתית ומחסור באדמות להמשך פיתוח ופתרון בעיות דיור חריפות. יחד עם זאת מדגישים ביהודה ושומ‌רון: "אין בעיות כח אדם, אין בעיות נכונות לבוא לכאן ואין כני‌עה למצב הבטחוני הרועע כפי שמנסים לתאר אותנו גורמים מסוימים".

כיום. קיימת מגמה להקים בי‌הודה ושומרון גושי ישובים אשר יקבלו שירותי חינוך, תעסוקה, חברה ואחרים מהישובים הבודדים יחדו, ועובדה שתיעיל את המערכת.

בסיור צריך כי גם בעמנואל בעלת האופי הדתי החרדי, קיימת תופעת איכלוס נכרת. שכונת רבקה אשר בנייתה הושלמה זה מכבר, ונרכשה כדובה. פוטנציאל הגידול בעמנואל הוא עצום בה‌תחשב במספר המשפחות הי‌רושלים ומבני ברק אשר יצרו קשר עם הישוב בדבר רכישת דירות. (עתי"ם)

נדיפה למנהל בית המעצר דרום

מנהל בית המעצר דרום בכלא באר־שבע, סגן גומרד רוני לבקר בין, שהתעמר אמש לדיון מש‌מעתי על התרשלות בתפקידו בעת בריחתו של אסיר שלום הרצל אביטן, נגוף על ידי נציב שירות בתי הסוהר, שהחליט להשעותו בתפקידו, ולא להבריר לתפקיד אחר כפי שהמליצה הועדה שחקרה את הבריחה.

לבקורבן החל למלא את התפקיד כחודשיים וחצי בלבד לפני המקרה. גומרד לדי שאול, נציב שירות בתי הסוהר ששפס את לבקורבן בלשכתו בכלא רמלה, מצא שכל עונש אחר, מלבד הנזיפה, "היה פוגע בתדמיתו של לבקורבן בעיני פקודיו". "נזיפה היא עונש חמור, היא תוריד שם‌לוחה אותו לתקופה הקרובה, זו תוריד שתכביד עליו כמנהל לוב‌ה‌ג את אנשיו, ואני מקוה שהוא יתגבר על כך", אמר גומרד לדי שאול.

בן ציין שהוא "קצין מוכשר" שלמד את הלקח מהסערה שקמה סביב הפרשה. (עתי"ם).

בקבוקי תבערה נתגלו בגני תקווה

5 בקבוקי תבערה נתגלו אתמול בתוך פיר מעלית באתר בנייה בגני תקוה.

הבקבוקים נתגלו בשעות הצהריים, על ידי אזרח מפועלי הבניין העובדים במקום. 4 מן הבקבוקים נמצאו שבורים ובקבוק אחד נמצא כשהוא שלם.

במשטרה בודקים, אם קיים קשר בין הבקבוקים, לפועלים ערבים המועסקים ביישוב, או שהמדובר באירוע על רקע פלילי. (עתי"ם).

"זשמחות בחגך"
★ הקדימו קניותיכם לחג הסוכות
וזכיתם בהנחה נוספת
של 5%
לקנות בחל סוב רק
ב"המרתף" הכל בו הנחל של ב.ב
ר' עקיבא 42
כניסה עם עגלות מרחי הרב קוק 2
★ מפני קדושת המועד
בחג הסוכות סגור!

בד לבן לסוכה
ברוחב 2 מטר
במחירי מציאה
לפי מטר רץ
בלעדי
המדרה הדיגון
חנן איש 2 ב"ב
בחי' חנון איש 2 ב"ב

מלון אריסטון
ARISTON HOTEL
כשר לנוחדים
שד' הנצ'ן 19
מנרה 34226
06-790244-5-6-7
ברכת שנה טובה
שנת גאולה וישועה
בריאות וחילוץ עצמות
מאחלים
שמואל והדסה
צנוידט

הדסים לולבים
בהכשר הרב הגאון רבי ש. וחנר שליט"א
להשיג
שד' ר' טרפון 2 ב"ב ר' עקיבא 116 ב"ב
702891 784846

שמחה בחג הסוכות בירושלים
אין בעיה!
סוכה עד 300 מקומות ישיבה
טל. 02-387035, 02-819445

בס"ד
סטקיית ירושלים גלאט
אגריפס 117 ירושלים טל' 02-244976
נלאם לבדיקה בהגלה הדרת
עוברים למקום חדש...
הנהלת רבד שירותי מזון ואירוח שמחה להודיע לציבור הרחב כי עקב דרישה גדולה של הציבור אנו עוברים למקום חדש ומרווח יותר לאחר תקופת החגים. הסטקיה תהיה פתוחה עד לתאריך מוצאי שבת י"ג תשרי תשמ"ט (24.9.88). לאחר תאריך זה אין הנהלת רבד שרותי מזון וארוח אחראית לכל נושא הכשרות והמכירה במקום הנוכחי.
נמר חתימה טובה
הנהלת רבד שרותי מזון וארוח
אל תעבר

קריאת מרן הגאב"ד שליט"א
ע"ד פירות וירקות
לאור קריאת מרן הגאב"ד שליט"א ברדשותו שבת שובה, בקשר לפרצת הבאת פירות וירקות בש"ק וכמעט כל הפירות והירקות הנמכרים ביום ראשון
מובאים רח"ל מתוך חילול שבת קודש
הריט מודיעים כי התחלנו בנו"ה בצעדים מעשיים למניעת פרצה זו בחנויות שבהשגחתינו, ומקום שבקרוב בעז"ה נוכל להודיע על כך לציבור הרחב.
בינתיים אנו קוראים להציבור
לא לקנות פירות וירקות ביום ראשון או למחרת החג
בברכת גמח"ט
ד' תשרי תשמ"ט
ועד הכשרות
שע"י העדה החרדית
עיה"ק ירושלים ת"ו

לתלמוד תורה חסידי בבני ברק
דרושים מורים ללמודי חול
לכתות גבוהות באידיש
נא להתקשר לטל. 5708995

הדסים צפתים
משולשים 30 ס"מ
וראש קשיח
מיובחרים ביופים והיחרים
בכמות מצומצמת
רח' הפך חיים 4 פינת רחוב
אבא 2 ב"ב
טלפון 03-704370
03-781090

נגרית א. שוקן
רח' יואל 3 פינת השלשה ב"ב
טל. 03-794268
לחג הסוכות
קנים ★ סרגלים ★ דיקטים
בכל מידה וגודל, כולל מסלולים
— מוזרים ומבוקשים במחיר —

יצא לאור הספר
שו"ת ברכת רצ"ה
מהגאון צבי הרש אונשטיין זכל
להשיג בחנויות
המחבר ראשית 03-787210

הסעות "אבי"
אוטובוסים ומיניבוסים
ממוזגים לשרותכם
03-703352 (גם בערב)

באו מים עד נפש
באנו בזה לבקש למען מצות רבה שיש משום הצלת נפש מישראל שמתעסקים בה תרי יקרים.. למען רפואת בת ישראל חולנית ליג שעלה בבל חדש סכום עצום לטפל בה ואין ערוך לגדל הזחל המצוה להתעורר בחמלה להשתתף בסכומים מתאימים לגדל הרפואה הנקרת בעין יפה וברחת מיבה וכל התומכים המסיעים יתברכו בכל הטוב וישמרם הש"ית מכל נגע ומחלה וירחו נחת מכל יוציאיהם בריאות ושמחה ברים.
הבריות למען המצוה הגדולה הביד"ץ דפעיה"ק תובב"א
מאם ישראל משה בלאאמרי הקה"ק מהרי"ץ חזקיל הרשונסקי
מאם יעקב ישראל פישר
מאם בנימין ראבינאוויטץ'
מאם ש. ז. נוסים קרליץ
התרומות לשלוח —
הרב האגון ר' זן סגל רחי הרעלו 12 ב"ב
הרב האגון ר' יעקב זעיר בעשים 5 בני ברק
הרב האגון משה קפלן מתנפלד 24 בני ברק
הרב אברהם ישעיהו ברגמן בית הלל 18 בני ברק
הרב יעקב סטפנסקי חו"א 44 בני ברק
הרב חיים קליין חו"א 48 בני ברק
הרב דוד ארנפלד ק. קאליב ראשון לציון
בנק מזרחי סניף 450 רח' סרטן ביב חשבון מס' 225299
גמר חתימה טובה!